SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	24/2571
Dok.nr:	25/16848
Arkiv:	FE-140
Saksbehandler:	Oda Lie Engesæth
Dato:	22.05.2025

Sluttbehandling for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 069/25	Formannskapet	05.06.2025
PS - 067/25	Kommunestyret	23.06.2025
PS - 079/25	Formannskapet	26.06.2025

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037, (datert 03.06.2025) i henhold til plan- og bygningsloven § 11-15.

Formannskapet behandling - 26.06.2025 - PS-079/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Endringsforslag Høyre og FrP, foreslått av Roar Wessel-Olsen, Høyre

Ny innstilling: Kommunestyret ber om at følgende innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel. Planen vedtas endelig i september 2025.

Følgende endringer gjøres i Samfunnsplanes

Kap 2: Hålogalandsperspektivet innarbeides slik at Sortland forbereder seg gjennom plan for at Hålogalandsveien åpner i 2028. Sortland utvikles som en foretrukken bo og arbeidskommune i pendlerregion Vesterålen og Midtre—Hålogaland.

Kap 3: Det lages et mål til som omhandler næringsutvikling og Sortland som strategisk transportknutepunkt på sjø og land i Vesterålen.

Valgfrihet for innbyggerne skal vektlegges sterkere. Kommunen skal legge til rette for at private og ideelle aktører kan tilby tjenester

Sortland skal redusere samlet klimautslipp med 60% innen 2030 endres til: Sortland skal jobbe for å redusere samlet klimautslipp med 55% innen 2030.

Mål 1: Pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen

• Tydeliggjøre Sortlands rolle i nordområdepolitikken og totalberedskap, inkludert energibærere og matberedskap.
• Behov for arealer til havneutvikling bør eksplisitt inn.
• Foreslå tydeligere omtale av Hålogalandsveiens konsekvenser.
• Legge større vekt på at Sortland må sikre internasjonal og EU-finansiering i næringsutvikling.
• Den sirkulære økonomien bør omtales mer generelt, ikke knyttes eksklusivt til Reno-Vest.
Mål 2: Mestring, trivsel og læring – hele livet
• Ønske om flere FOU-miljø og private arbeidsplasser som motvekt til dominans av offentlige jobber.
• Styrking av rådgivning, overgangsstøtte og seniorboliger/bofellesskap bør forankres tydeligere som strategier.
Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn
• Forsterke betydningen av CRPD og rettighetsbaserte tjenester som utfordrer kommuneøkonomien.
• Vekt på elevfravær, skjermbruk og økt barnefattigdom må få mer politisk synlighet.
• Tydeliggjøre samfunnsøkonomiske konsekvenser av frafall og utenforskap.

Mål 4: Miljøvennlig og klimarobust samfunn
• Spørsmålstegn ved hvorfor 60 % (et politisk kompromiss) fremdeles beholdes. Ønsker mulig justering eller politisk forankring.
• Behov for omtale av karbonrike arealer og hvordan disse integreres i lokal arealpolitikk.
• Foreslår enda tydeligere formulering av konflikt mellom grønn energi og reindrift/naturnæringer.
Mål 5: Handlekraftig og innovativ kommuneorganisasjon
• Påpeker behov for oppdaterte tall og regnskap fra 2024.
• Foreslår sterkere kobling mellom KI, DigDir og personvern/etikk i utvikling av tjenester.

Kap 4 om langsiktig arealstrategi:
Oversiktskartene over vekstområder tas ut da de gir et lite dekkende bilde av behovet for å avklare hvordan vekstområdene i Sortland kommune skal utvikle seg. Fortetting, press mot landbruksarealer, utbygging i sjø, reinbeitenæringen, og behov for nye boligområder, nærings og industriareal synliggjøres ikke verken på kart eller i strategien. Det lages et eget punkt i arealstrategien som tar opp i seg dette.

• Etterlyser kobling til konkrete beredskapshensyn som matproduksjon og havneutvikling.
• Ønsker tydeligere omtale av planhierarkiet og økonomiske konsekvenser ved planvedtak.
• Noe som vil kreve økt arealer for Sortland havn for å gi rom til videre utvikling av Sortland i et by-, nærings-, samfunns-, sikkerhets- og beredskapsperspektiv.

• Det etableres en masterplan for Sortland havn som vil legge føringer for innhold og utforming av nytt havneavsnitt på Skjåneset.

GE
Generelt
• Mangler det samiske navnet for Sortland – Suortá

<u>endringsforslag fra FrP, foreslått av Maroun Abou Zeid, Fremskrittspartiet</u>

1- Punkt 2 under første avsnitt side 38 endres fra:
planlegge for at miljøvennlig transport, hvor gange, sykkel og kollektiv blir førstevalget for innbyggerne

og øke andelen som bruker dette til og fra jobb fra 40 % (i 2019) til 60 % innen 2030.
til:
Legge til rette for at flere velger miljøvennlige transportløsninger som gange, sykkel og kollektiv der det er hensiktsmessig, uten å begrense folks rett til å velge bilen. Målet er å stimulere til økt bruk av alternative transportformer til og fra jobb – gjennom forbedret infrastruktur, trygghet og tilgjengelighet – slik at andelen kan øke fra 40 % i 2019 til 60 % innen 2030.

2- Siste punkt under «Sortland planlegger for bærekraftig vekst og utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner»
Endres fra: stimulere og legge til rette for næringsutvikling som bidrar til det grønne skiftet gjennom innovasjon og teknologiutvikling.
Til: stimulere og legge til rette for næringsutvikling gjennom innovasjon og teknologiutvikling.
3- Tilleggspunkt under samme avsnitt:
planlegge for å imøtekomme fremtidige behov for kraft ved å sikre areal til framtidige kraftproduksjon.

Følgende endringer gjøres i Samfunnsplan:

Kommunens klimaarbeid skal være balansert og effektivt, og baseres på grundige kost-/nyttevurderinger. Tiltak skal utformes slik at de ikke unødig svekker næringslivets konkurransekraft eller begrenser innbyggernes mobilitet og valgfrihet.

<u>Forslag fra Ap, foreslått av Tove Mette Bjørkmo , Arbeiderpartiet</u>

Mål 2 – Mestring, trivsel og læring hele livet (side 21)
Likestilling
Likestilling skal fremmes og sikre at alle innbyggere har like muligheter til å delta i samfunnslivet og nyte godt av samfunnets ressurser. Det innebærer å integrere likestillingsperspektiver i alle deler av planleggingen, fra utdanning og arbeidsliv til helse og boligpolitikk. Sortland skal være et likestilt samfunn
Samferdsel (side 19)
En effektiv transportinfrastruktur er avgjørende for å oppnå bærekraftig samfunnsutvikling.
Derfor skal vi:
• Sørge for utbygging og vedlikehold av veier
• I samarbeid med fylkeskommunen sørge for å øke kollektivtransporttilbudet
• Fremme tiltak for å øke sykkel- og gangtrafikk
• Arbeide for Vegpakke Vesterålen, som har som mål å forbedre veiinfrastrukturen i Vesterålen-regionen.
Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn (side 29)
Gjennom forebygging, tilgjengelige tjenester og sterke fellesskap bygger vi et samfunn der det er godt å leve for alle, hele livet.
Utenforskap, ensomhet og frivillighet
Det viktigste arbeidet med utenforskap skjer bredt i befolkningen, det skal være tiltak som er rettet mot hele befolkningen uavhengig av alder, bakgrunn eller lisvssituasjon.
Samferdsel og infrastruktur - Side 23
sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har reservekapasitet, vedlikehold, planlegging for nybygging og beredskapsplaner for drift under kriser.
Endres til sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har tilstrekkelig redundans for å sikre drift under kriser, og at vedlikehold og utbygging ivaretas i planer for vedlikehold og beredskap.

På side 25/58
Overskriften- Sortland har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge:

Kulepunkt 4 endres fra samarbeide med frivillige og organisasjoner for å styrke tilbudene til barn og unge og til:
Samarbeide med frivillige organisasjoner for å styrke tilbudene til hele befolkningen.
Kulepunkt 5 endres fra skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet og til
Skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet på tvers av generasjoner.
Begrunnelse: Barn og unges oppvekstsvilkår henger sammen med voksnes helse. Dette blir en indirekte positiv påvirkning på barn og unges liv. Barn og unge er avhengig av trygge og emosjonelt tilgjengelige voksenpersoner.
Overskriften- Sortland har trygge og gode barnehager og skoler som skaper læring og trivsel: (seide 25/58)
kulepunkt 5 endres fra utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, som gir rom for lek og læring og til:
Utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, sørge for en forsvarlig barnehage- og skolestruktur, og et godt lærings- og arbeidsmiljø for barn og voksne. Begrunnelse: Vi må ivareta ansvaret for miljørettet helsevern i skolene og tilgangen på pedagogisk kompetanse. Godt læringsmiljø for elever og godt arbeidsmiljø for voksne henger sammen.
Side 32/58
Overskriften- Sortland skal ha aktive helsefremmende liv, hvor det er enkelt å ta sunne valg
Kulepunkt 3: endres fra planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter, nærhet til hverdagsfunksjoner og trygge trafikkforhold og til
Planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter og trygge trafikkforhold, som passer for alle innbyggere, uavhengig av alder, funksjonsnivå og livsstil.

• Begrunnelse: Denne formuleringen ivaretar en mer inkluderende holdning for alle aldersgrupper og funksjonsnivåer
Kulepunkt 5: dette med helsefremmende skoler er noe som fylkeskommunen fant opp en godkjenning på som ikke følges opp. Det er miljørettet helsevern som har forskrift og lovforankring for miljø og helse i skolen slik at ha helsefremmende barnehage- og skolemiljøer som gir god fysisk og psykisk helse må endres til
«et sunt og tilfredsstillende barnehage- og skolemiljø hvor alle skoler og barnehager er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern

Overskriften- Sortland skal ha varierte bomiljøer og trygge møteplasser for alle:
For å styrke bolysten i kommunen, satser vi på levende lokalsamfunn med gode møteplasser, trygge nærmiljø og varierte fritidstilbud. Gjennom samarbeid med frivillighet, næringsliv og innbyggere skal vi skape attraktive bomiljøer med tilgang til natur, kultur og tjenester. Et inkluderende fellesskap og muligheter for arbeid og utvikling er nøkkelen til at flere ønsker å bo, leve og bli værende her.

Næringsliv og digitalisering (side 16/58)
Sortland skal være en døråpner for å øke antallet arbeidsplasser og etableringer.
Sortland kommune vil bidra til utvikling og verdiskaping gjennom prosjekter og partnerskap med næringsliv, forskning og offentlige aktører.
Sortland som kommune vil legge til rette for et arbeidsliv som er inkluderende, og som utvikler, beholder og tiltrekker kompetent arbeidskraft og gründere.
Sortland som kommune skal bidra til synliggjøring og videreutvikle kvaliteter som gjør kommunen og næringslivet attraktive for studenter og unge i etableringsfasen.

Sortland kommune skal arbeide for høyere yrkesdeltakelse og at heltidsstillinger for utsatte grupper
Sortland kommune skal bidra til å fjerne all form for arbeidslivskriminalitet
Utvikle Sortland som arena for kunst og kultur, idrett, næringsliv og forskning.
Styrke vertskapsrollen overfor institusjoner av internasjonal, nasjonal og regional betydning
Styrke kommunen som regionens knutepunkt for havn, fly, og kollektivtransport, og jobbe for regionale og statlige prioriteringer til dette.
Side 33 Sortland skal ha varierte bomiljøer
oppfylle kommunens ansvar etter boligsosialloven ved å tilby hjelp til vanskeligstilte på boligmarkedet.

tilby varierte boligtyper for ulike behov, inkludert eldre, unge og personer med funksjonsnedsettelser.
Opparbeide tilgjengelig tomter til selvkost som kan sørge for bolyst og økt tilflytting.
legge til rette for boligprosjekter som fremmer fellesskap og sosial bærekraft.
skape trygge bomiljøer med god infrastruktur, nærhet til tjenester og møteplasser
I sortland tar vi vare på naturen, havet, lufta….. side 39
sikre trygt og tilstrekkelig drikkevann ved å beskytte kilder og tilpasse infrastrukturen til framtidig behov.
Erstattes med:
Sikre redundans og tilstrekkelig kapasitet for Sortland vannverk, og sikre trygg og stabil vannforsyning til hele kommunen ved å sørge for vedlikehold og modernisering av øvrige vannverk.

Økonomisk handleevne – side 57
Bør skrives om og ikke basere seg på 2023 realitet siden resultater har utviklet seg så negativt siste år.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt (1 Frp, 5 H og 2 AP).

Fremlagte forslag fra H og Frp ble enstemmig vedtatt (1 Frp, 5 H og 2 AP).

Fremlagte forslag fra Ap ble enstemmig vedtatt (1 Frp, 5 H og 2 AP).

Endringsforslag fra Frp ble enstemmig vedtatt (1 Frp, 5 H og 2 AP).

Formannskapet PS - 079/25 VEDTAK:
Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037, (datert 03.06.2025) i henhold til plan- og bygningsloven § 11-15.

Ny innstilling: Kommunestyret ber om at følgende innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel. Planen vedtas endelig i september 2025.

Følgende endringer gjøres i Samfunnsplanes

Kap 2: Hålogalandsperspektivet innarbeides slik at Sortland forbereder seg gjennom plan for at Hålogalandsveien åpner i 2028. Sortland utvikles som en foretrukken bo og arbeidskommune i pendlerregion Vesterålen og Midtre—Hålogaland.

Kap 3: Det lages et mål til som omhandler næringsutvikling og Sortland som strategisk transportknutepunkt på sjø og land i Vesterålen.

Valgfrihet for innbyggerne skal vektlegges sterkere. Kommunen skal legge til rette for at private og ideelle aktører kan tilby tjenester

Sortland skal redusere samlet klimautslipp med 60% innen 2030 endres til: Sortland skal jobbe for å redusere samlet klimautslipp med 55% innen 2030.

Mål 1: Pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen
• Tydeliggjøre Sortlands rolle i nordområdepolitikken og totalberedskap, inkludert energibærere og matberedskap.
• Behov for arealer til havneutvikling bør eksplisitt inn.
• Foreslå tydeligere omtale av Hålogalandsveiens konsekvenser.
• Legge større vekt på at Sortland må sikre internasjonal og EU-finansiering i næringsutvikling.
• Den sirkulære økonomien bør omtales mer generelt, ikke knyttes eksklusivt til Reno-Vest.

Mål 2: Mestring, trivsel og læring – hele livet
• Ønske om flere FOU-miljø og private arbeidsplasser som motvekt til dominans av offentlige jobber.
• Styrking av rådgivning, overgangsstøtte og seniorboliger/bofellesskap bør forankres tydeligere som strategier.
Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn
• Forsterke betydningen av CRPD og rettighetsbaserte tjenester som utfordrer kommuneøkonomien.
• Vekt på elevfravær, skjermbruk og økt barnefattigdom må få mer politisk synlighet.
• Tydeliggjøre samfunnsøkonomiske konsekvenser av frafall og utenforskap.

Mål 4: Miljøvennlig og klimarobust samfunn
• Spørsmålstegn ved hvorfor 60 % (et politisk kompromiss) fremdeles beholdes. Ønsker mulig justering eller politisk forankring.
• Behov for omtale av karbonrike arealer og hvordan disse integreres i lokal arealpolitikk.
• Foreslår enda tydeligere formulering av konflikt mellom grønn energi og reindrift/naturnæringer.
Mål 5: Handlekraftig og innovativ kommuneorganisasjon
• Påpeker behov for oppdaterte tall og regnskap fra 2024.
• Foreslår sterkere kobling mellom KI, DigDir og personvern/etikk i utvikling av tjenester.

Kap 4 om langsiktig arealstrategi:
Oversiktskartene over vekstområder tas ut da de gir et lite dekkende bilde av behovet for å avklare hvordan vekstområdene i Sortland kommune skal utvikle seg. Fortetting, press mot landbruksarealer, utbygging i sjø, reinbeitenæringen, og behov for nye boligområder, nærings og industriareal synliggjøres ikke verken på kart eller i strategien. Det lages et eget punkt i arealstrategien som tar opp i seg dette.

• Etterlyser kobling til konkrete beredskapshensyn som matproduksjon og havneutvikling.
• Ønsker tydeligere omtale av planhierarkiet og økonomiske konsekvenser ved planvedtak.
• Noe som vil kreve økt arealer for Sortland havn for å gi rom til videre utvikling av Sortland i et by-, nærings-, samfunns-, sikkerhets- og beredskapsperspektiv.

• Det etableres en masterplan for Sortland havn som vil legge føringer for innhold og utforming av nytt havneavsnitt på Skjåneset.

GE
Generelt
• Mangler det samiske navnet for Sortland – Suortá

Mål 2 – Mestring, trivsel og læring hele livet (side 21)
Likestilling
Likestilling skal fremmes og sikre at alle innbyggere har like muligheter til å delta i samfunnslivet og nyte godt av samfunnets ressurser. Det innebærer å integrere likestillingsperspektiver i alle deler av planleggingen, fra utdanning og arbeidsliv til helse og boligpolitikk. Sortland skal være et likestilt samfunn
Samferdsel (side 19)
En effektiv transportinfrastruktur er avgjørende for å oppnå bærekraftig samfunnsutvikling.
Derfor skal vi:
• Sørge for utbygging og vedlikehold av veier
• I samarbeid med fylkeskommunen sørge for å øke kollektivtransporttilbudet
• Fremme tiltak for å øke sykkel- og gangtrafikk
• Arbeide for Vegpakke Vesterålen, som har som mål å forbedre veiinfrastrukturen i Vesterålen-regionen.
Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn (side 29)
Gjennom forebygging, tilgjengelige tjenester og sterke fellesskap bygger vi et samfunn der det er godt å leve for alle, hele livet.
Utenforskap, ensomhet og frivillighet
Det viktigste arbeidet med utenforskap skjer bredt i befolkningen, det skal være tiltak som er rettet mot

hele befolkningen uavhengig av alder, bakgrunn eller lisvssituasjon.
Samferdsel og infrastruktur - Side 23
sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har reservekapasitet, vedlikehold, planlegging for nybygging og beredskapsplaner for drift under kriser.
Endres til sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har tilstrekkelig redundans for å sikre drift under kriser, og at vedlikehold og utbygging ivaretas i planer for vedlikehold og beredskap.

På side 25/58
Overskriften- Sortland har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge:
Kulepunkt 4 endres fra samarbeide med frivillige og organisasjoner for å styrke tilbudene til barn og unge og til:
Samarbeide med frivillige organisasjoner for å styrke tilbudene til hele befolkningen.
Kulepunkt 5 endres fra skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet og til
Skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet på tvers av generasjoner.
Begrunnelse: Barn og unges oppvekstsvilkår henger sammen med voksnes helse. Dette blir en indirekte positiv påvirkning på barn og unges liv. Barn og unge er avhengig av trygge og emosjonelt tilgjengelige voksenpersoner.
Overskriften- Sortland har trygge og gode barnehager og skoler som skaper læring og trivsel: (seide 25/58)
kulepunkt 5 endres fra utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, som gir rom for lek og læring og til:
Utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, sørge for en forsvarlig barnehage- og skolestruktur, og et godt lærings- og arbeidsmiljø for barn og voksne. Begrunnelse: Vi må ivareta ansvaret for miljørettet helsevern i skolene og tilgangen på pedagogisk kompetanse. Godt læringsmiljø for elever og godt arbeidsmiljø for voksne henger sammen.
Side 32/58
Overskriften- Sortland skal ha aktive helsefremmende liv, hvor det er enkelt å ta sunne valg
Kulepunkt 3: endres fra planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter, nærhet til hverdagsfunksjoner og trygge trafikkforhold og til
Planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter og trygge trafikkforhold, som passer for alle innbyggere, uavhengig av alder, funksjonsnivå og livsstil.

• Begrunnelse: Denne formuleringen ivaretar en mer inkluderende holdning for alle aldersgrupper og funksjonsnivåer
Kulepunkt 5: dette med helsefremmende skoler er noe som fylkeskommunen fant opp en godkjenning på som ikke følges opp. Det er miljørettet helsevern som har forskrift og lovforankring for miljø og helse i skolen slik at ha helsefremmende barnehage- og skolemiljøer som gir god fysisk og psykisk helse må endres til
«et sunt og tilfredsstillende barnehage- og skolemiljø hvor alle skoler og barnehager er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern

Overskriften- Sortland skal ha varierte bomiljøer og trygge møteplasser for alle:
For å styrke bolysten i kommunen, satser vi på levende lokalsamfunn med gode møteplasser, trygge nærmiljø og varierte fritidstilbud. Gjennom samarbeid med frivillighet, næringsliv og innbyggere skal vi skape attraktive bomiljøer med tilgang til natur, kultur og tjenester. Et inkluderende fellesskap og muligheter for arbeid og utvikling er nøkkelen til at flere ønsker å bo, leve og bli værende her.

Næringsliv og digitalisering (side 16/58)
Sortland skal være en døråpner for å øke antallet arbeidsplasser og etableringer.
Sortland kommune vil bidra til utvikling og verdiskaping gjennom prosjekter og partnerskap med næringsliv, forskning og offentlige aktører.
Sortland som kommune vil legge til rette for et arbeidsliv som er inkluderende, og som utvikler, beholder og tiltrekker kompetent arbeidskraft og gründere.
Sortland som kommune skal bidra til synliggjøring og videreutvikle kvaliteter som gjør kommunen og

næringslivet attraktive for studenter og unge i etableringsfasen.

Sortland kommune skal arbeide for høyere yrkesdeltakelse og at heltidsstillinger for utsatte grupper
Sortland kommune skal bidra til å fjerne all form for arbeidslivskriminalitet
Utvikle Sortland som arena for kunst og kultur, idrett, næringsliv og forskning.
Styrke vertskapsrollen overfor institusjoner av internasjonal, nasjonal og regional betydning
Styrke kommunen som regionens knutepunkt for havn, fly, og kollektivtransport, og jobbe for regionale og statlige prioriteringer til dette.
Side 33 Sortland skal ha varierte bomiljøer
oppfylle kommunens ansvar etter boligsosialloven ved å tilby hjelp til vanskeligstilte på boligmarkedet.
tilby varierte boligtyper for ulike behov, inkludert eldre, unge og personer med funksjonsnedsettelser.
Opparbeide tilgjengelig tomter til selvkost som kan sørge for bolyst og økt tilflytting.
legge til rette for boligprosjekter som fremmer fellesskap og sosial bærekraft.
skape trygge bomiljøer med god infrastruktur, nærhet til tjenester og møteplasser
I sortland tar vi vare på naturen, havet, lufta….. side 39
sikre trygt og tilstrekkelig drikkevann ved å beskytte kilder og tilpasse infrastrukturen til framtidig behov.
Erstattes med:
Sikre redundans og tilstrekkelig kapasitet for Sortland vannverk, og sikre trygg og stabil vannforsyning til hele kommunen ved å sørge for vedlikehold og modernisering av øvrige vannverk.

Økonomisk handleevne – side 57
Bør skrives om og ikke basere seg på 2023 realitet siden resultater har utviklet seg så negativt siste år.

1- Punkt 2 under første avsnitt side 38 endres fra:
planlegge for at miljøvennlig transport, hvor gange, sykkel og kollektiv blir førstevalget for innbyggerne og øke andelen som bruker dette til og fra jobb fra 40 % (i 2019) til 60 % innen 2030.
til:
Legge til rette for at flere velger miljøvennlige transportløsninger som gange, sykkel og kollektiv der det er hensiktsmessig, uten å begrense folks rett til å velge bilen. Målet er å stimulere til økt bruk av alternative transportformer til og fra jobb – gjennom forbedret infrastruktur, trygghet og tilgjengelighet – slik at andelen kan øke fra 40 % i 2019 til 60 % innen 2030.

2- Siste punkt under «Sortland planlegger for bærekraftig vekst og utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner»
Endres fra: stimulere og legge til rette for næringsutvikling som bidrar til det grønne skiftet gjennom innovasjon og teknologiutvikling.
Til: stimulere og legge til rette for næringsutvikling gjennom innovasjon og teknologiutvikling.
3- Tilleggspunkt under samme avsnitt:
planlegge for å imøtekomme fremtidige behov for kraft ved å sikre areal til framtidige kraftproduksjon.

Følgende endringer gjøres i Samfunnsplan:

Kommunens klimaarbeid skal være balansert og effektivt, og baseres på grundige kost-/nyttevurderinger. Tiltak skal utformes slik at de ikke unødig svekker næringslivets konkurransekraft eller begrenser innbyggernes mobilitet og valgfrihet.

Kommunestyret behandling - 23.06.2025 - PS-067/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Tilleggsforslag - nytt kulepunkt s.25, foreslått av Ragnhill Mari Ovesen, Senterpartiet

Nytt kulepunkt s.25

Sortland har trygge og gode barnehager og skoler som skaper læring og trivsel.
Derfor skal vi:

Nytt kulepunkt - beholde eksisterende skolestruktur

Endringsforslag fra INP, foreslått av Lasse Marthinussen, Industri- og Næringspartiet

Side 38:

"Sortland skal redusere samlet klimautslipp med 60% innen 2030"
erstattes med:
«Innen 2030 skal Sortland redusere unødvendige utslipp fra kommunal drift og transport, med tiltak som er kostnadseffektive, teknologisk realistiske og som ikke går på bekostning av lokale arbeidsplasser».

Underpunkt 2
«planlegge for at miljøvennlig transport, hvor gange, sykkel og kollektiv blir førstevalget for innbyggerne og øke andelen som bruker dette til og fra jobb fra 40 % (i 2019) til 60 % innen 2030.»
erstattes med
"Sortland skal legge til rette for trygg og god transport – enten man går, sykler, kjører eller tar buss. Vi skal gjøre det enklere å velge miljøvennlige alternativer der det passer, men aldri tvinge noen. Her nord har vi lange avstander, bratte bakker og et vinterklima som gjør bilen nødvendig for mange – og det skal respekteres."

Underpunkt 3
«redusere klimagassutslipp, luftforurensning og støy gjennom bedre transportløsninger og tilrettelegging for miljøvennlige valg».
erstattes med:
"Vi ønsker mindre støy og utslipp der det er mulig, men uten å gjøre hverdagen vanskeligere for folk som bor i et værhardt og langstrakt område. Gode løsninger må fungere i praksis – også på vinteren."

Underpunkt 4
«bruke kommunens eierskap i Reno-Vest til å halvere avfallsmengden og øke kildesorteringsgraden i perioden».
erstattes med:
" bruke kommunens eierskap i Reno-Vest til å øke kildesorteringsgraden i perioden".

Side 43:
Under Bærekraft, klima og miljø, første avsnitt
«Klimaendringer påvirker flere ansvarsområder i kommunesektoren og krever samarbeid på tvers. Sortland kommune skal bidra til å redusere klimautslipp, bygge klimaregnskap og klimabudsjett, og stille høye krav til egne byggeprosjekter, anskaffelser og samarbeidspartnere».
erstattes med:
"Sortland kommune skal ta ansvar der vi faktisk kan gjøre en forskjell. Det betyr å bruke sunn fornuft i egne byggeprosjekter, gjøre kloke innkjøp og støtte løsninger som både kutter kostnader og reduserer unødvendige utslipp – uten å presse innbyggerne økonomisk."

Side 45:

«Sortland kommune er en miljøbevisst organisasjon og klimaaktør.
Derfor skal vi:
-sikre helhetlig styring ved årlig rapportering om hvordan innkjøpsstrategien støtter opp under samfunnsdelens mål, med særlig vekt på lokal verdiskaping, bærekraft og klimahensyn.

-fører klimaregnskap og klimabudsjett for å nå målet om 60 % reduksjon i klimautslipp innen 2037.

-stiller klima- og miljøkrav til samarbeidspartnere og utbyggere, med vekt på klima, miljø og naturmangfold ved offentlige anskaffelser.

-bygger mindre ved å gjenbruke og ha fleksible bygg tilrettelagt for sambruk og flerbruk.

- bruker grønn teknologi og digitale løsninger for å redusere energiforbruk og klimautslipp i drift og tjenesteproduksjon».

endres i sin helhet til:

"Sortland kommune skal være en ansvarlig og fremtidsrettet organisasjon som tar vare på både mennesker, økonomi og miljø."
Derfor skal vi:
- Ha åpen og årlig rapportering på hvordan kommunens innkjøp og drift støtter lokal verdiskaping og effektiv ressursbruk. Vi prioriterer løsninger som styrker næringsliv og arbeidsplasser i regionen.
- Samarbeide med lokale utbyggere og leverandører for å finne praktiske og realistiske løsninger som reduserer miljøbelastning.
- Bygge smart – med fleksible og flerfunksjonelle bygg der det gir mening, og gjenbruke når det er økonomisk og teknisk fornuftig.
- Ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger som gjør driften billigere, enklere og mer energieffektiv.

<u>Alternativt forslag fra Rødt , foreslått av Christoffer Ellingsen, Rødt</u>

1 Sak 67/25 «Sluttbehandling for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037» sendes tilbake til kommunedirektøren.

2 Innspill til saken framlagt i kommunestyret 23.06.25 og andre forhold vurderes tatt inn i nytt saksframlegg som fremmes høsten 2025.

Begrunnelse:
Hvis saka sendes tilbake betyr det at kommunedirektøren må fremme nytt saksframlegg. Kommunedirektøren står da fritt til på faglig grunnlag å vurdere mulige endring ut fra innspill som legges inn og utfra egne vurderinger. En slik fremgangsmåte vil bidra til forsvarlig og riktig saksbehandling samtidig som også andre innspill enn det som blir lagt fram og evt vedtatt fra et flertall i møte 23.06.25 blir med i vurderingene.

<u>Alternativt forslag fra Rødt om utsettelse ikke vedtas, foreslått av Christoffer Ellingsen, Rødt</u>

1 Tilgjengelighet:
Planen bør struktureres i nummerering som erstatning for bruk av kulepunkter
Begrunnelsen:

Planen inneholder en rekke ensetningspostulat som det i ettertid vil være aktuelt å henvise til i ulike sammenhenger. Med å bruke nummerering av disse vil det være mye lettere å både henvise til og finne fram i.

2 Visjon
«Ilag om fremtidas Sortland - bærekraftig, raus og attraktiv" endres til
Ilag om fremtidas Sortland - bærekraftig, likestilt, raus og attraktiv"
Begrunnelse:
Med utvikling der ulikheter er voksende i forhold til økonomisk, sosial, bakgrunn (etnisk, kultur), … er det nødvendig å aktivt jobbe for akseptering og inkludering. Farlige tendenser nasjonale og internasjonalt til splittende utvikling fordrer at det på laveste, lokalt nivå i det offentlige tas på alvor. Jo mer likestilt dess mer tillitsskapende samfunn.

3 Side 14: De grønne boksene på:
Bærekraft – I alle valg vi tar, tenker vi på fremtidens generasjoner, miljø og naturforhold
Endres slik:
Bærekraft – I alle valg vi tar, skal tiltak ta hensyn til fremtidens generasjoner, miljø og naturforhold

Begrunnelse:
Å tenke kan alle gjøre og er ikke kontrollerbart – med tiltak gir det en konkret mening …

4 Side 14: Det nye punktet «Likestilt»i en ny grønn boks
Likestilt – Vi arbeider for å utjevne forskjeller i livsvilkår og fremmer demokrati og deltakelse

5 Side 16 Næringsutvikling og digitalisering
Sette inn som første setning i kapitelet:
All tilrettelegging for næringsutvikling skal være i samsvar med dagens og fremtidens krav og hensyn til natur, miljø og klima.

6 Side 16 - Næringsutvikling og digitalisering – siste setning
Et bærekraftig reiseliv vil være en viktig del av denne satsingen, ….osv
Endres slik:
Et mer bærekraftig reiseliv vil være en viktig del av denne satsingen, ….osv

Begrunnelse:
Bærekraft er (skal være) et eksakt begrep og et reiseliv med bærekraft vil ikke være mulig å oppnå så lenge det blant annet innebærer reise over lange avstander og forbruk av ikke fornybare andre ressurser.

7 Side 19 Sortland som er pådriver for utvikling av regionens samferdsel og infrastruktur, for å styrke både regional utvikling og beredskap

Nytt kulepunkt:
Arbeide for sammen med regionen for tilstrekkelig kapasitet og leveringssikkerhet for EL-kraft

8 Side 20 Sortland har et innovativt og mangfoldig næringsliv, som gir flere arbeidsplasser, økt skatteinngang og styrket verdiskapning
Kulepunkt 5:
• styrke utviklingen av eksisterende næringer og fremme blå og grønn økonomi,
inkludert fiskeri, havbruk, energi og mineralske ressurser.
Endres til
• styrke utviklingen av eksisterende næringer som er i samsvarer med bærekraftmålene og innafor det fremme blå og grønn økonomi, inkludert fiskeri, havbruk, energi og mineralske ressurser.

Begrunnelse:
I forbindelse med næringsutvikling må det sorteres ei videre satsing på etablerte tiltak som ikke er i motstrid til de overordna målsettinger. Det kan også betyr å avvise videre utvikling på områder.

9 Side 20 Sortland har et innovativt og mangfoldig næringsliv, som gir flere arbeidsplasser, økt skatteinngang og styrket verdiskapning
Kulepunkt 7:
• utvikle og posisjonere Sortland som en bærekraftig reiselivsdestinasjon med fokus på natur, kultur og lokal verdiskaping.
Endres til:
• utvikle og posisjonere Sortland/Vesterålen som en mer bærekraftig reiselivsdestinasjon med fokus på natur, kultur og lokal verdiskaping og ta lærdom av andre regioners erfaring på godt og ondt.

10 Side 20 Sortland skal ha høy bostedsattraktivitet for å beholde innbyggere og for å få flere tilbakeflyttere og innbyggere
Kulepunkt 5:
• legge til rette for kommunale tomter og rimelige boliger for førstegangsetablere og lavinntektshusholdninger.
Endres til:
legge til rette for kommunale tomter og rimelige boliger for førstegangsetablere og lavinntektshusholdninger i hele kommunen.

11 side 20 Sortland skal ha høy bostedsattraktivitet for å beholde innbyggere og for å få flere tilbakeflyttere og innbyggere
Nytt kulepunkt:
• Arbeide for å begrense muligheten for kortidsutleie som Airbab og andre tilsvarende ordninger, i ordinære boligområder for fastboende.

12 Side 22 Like muligheter for alle barn og unge

Like muligheter for alle barn og unge
Endres til
Like muligheter for alle barn og unge utfra sine forutsetning

13 Side 22 Like muligheter for alle barn og unge
Tredje avsnitt: (Dette avsnittet bryter med måten innretninga er på andre områder med at det kun er beskrivende på nåværende situasjon)

Sortland har full barnehagedekning, og flere barnehager har ledige plasser. Samtidig er det utfordringer med å rekruttere pedagoger og annet personell, noe som fører til årlige dispensasjoner fra pedagognorm og bemanningsnorm.
Endres til
Sortland skal ha full barnehagedekning også for de som i dagens regelverk ikke har formelle rettigheter til plass. Målsetting om å ha tilstrekkelig antall ledige plasser skal sørge for at alle gjennom året for tilbud om plass. På samme måte som for annet fagpersonell skal det om nødvendig søkes ordninger for å rekruttere tilfredsstillende faglig kompetanse.

14 Side 23 Utdanningsmuligheter og kompetansebehov
Siste avsnitt, neste siste setning:
Spesielt bør det satses på blå og grønne næringer gjennom å bygge lokal kompetanse, tilby kurs og studier på universitetsnivå og legge til rette for forskning og utvikling (FoU).
Endres til:
Spesielt bør det satses på blå og grønne næringer gjennom å bygge lokal kompetanse, tilby kurs, fagutdanning og studier på universitetsnivå og legge til rette for forskning og utvikling (FoU).

Begrunnelse:
Innafor flere næringer er det mangel på (bofaste) fagarbeider. Utdanning i nærområder gir statistisk større sjanse for at utdanna personer blir værende i regionen.

15 Side 25 Sortland har trygge og gode barnehager og skoler som skaper læring og trivsel
Kulepunkt 4:
• styrke profesjonsfellesskap og laget rundt barnet gjennom robust barnehage- og skolestruktur.
Endres til:
• styrke profesjonsfellesskap og laget rundt barnet gjennom en desentralisert og robust barnehage- og skolestruktur.
16 Side 30 Variert og mangfoldig boligtilbud
Tillegg etter siste setning på sida:
Sortland skal arbeide for å kunne tilby korttidsleie av boliger til vanskeligstilte.

17 Side 32 Sortlandssamfunnet er trygt, raust og inkluderende
Nytt kulepunkt:
• Sortland kommune skal ta et særegent ansvar for å legge til rette for at flere vil og kan engasjere seg som politiker.
Begrunnelse:
Mange i kommunen er engasjerte i frivillig arbeid. Det ser ut til at tendensen er at det er vanskeligere å rekruttere til politisk engasjement. Sortland kommune som organisasjon må vurdere rammer som kan gjøre det mer attraktivt å stille opp som politiker både lokalt og på andre arena.

18 Side 36 Smart teknologi og digitalisering

Teknologi gir oss muligheten til å forvalte ressurser mer effektivt, redusere energiforbruk og bedre tilpasse oss konsekvensene av et endret klima.
Endres til
Teknologi gir oss muligheten til å forvalte ressurser mer effektivt, redusere energiforbruk på noen områder og bedre tilpasse oss konsekvensene av et endret klima. Samtidig er ny teknologi i seg sjøl energikrevende og en samfunnskritisk ressurs ved bortfall.

19 Side 36 Smart teknologi og digitalisering
Teknologi er derfor ikke bare et verktøy for økt effektivitet – det nøkkelen til et mer bærekraftig og klimarobust lokalsamfunn
Endres til
Teknologi er et viktig bidrag om det nyttes i et humant og bærekraftperspektiv. Det er samfunnets valg av bruken som avgjør om teknologiske muligheter og løsninger som kunstig intelligens kommer til nytte. Sortland kommune skal delta aktivt for å vurdere nye løsninger for å må målene og tiltakene i kommunens planverk.
Begrunnelse:
Planforslagets formulering er for ensidig positiv til teknologien i seg sjølv og overser at ønskelig teknologiske utviklinga er avhengig av hvordan den anvendes. Særlig er det viktig at det offentlig tar styringa og ikke lar kommersielle interesser styre dette.

20 Side 39 I Sortland tar vi vare på naturen, havet og lufta, og sikrer naturmangfold og økosystemet.
Kulepunkt 2:
• unngå nedbygging av naturområder dersom det finnes alternative arealer
Endres til
• unngå nedbygging av naturområder dersom det finnes alternative arealer eller alternativt avvise tiltak.

21 Side 39 I Sortland tar vi vare på naturen, havet og lufta, og sikrer narurmangfold og økosystemet.
Kulepunkt 5:
• bevare og videreutvikle jord-, skog-, marine- og mineralske ressurser.

Endres til:
• bevare og videreutvikle jord-, skog-, marine- og mineralske ressurser innafor naturens tålegrense.

22 Side 39 Sortland planlegger for bærekraft vekst og utvikling til det beste for den enkelte, samfunn og fremtidige generasjoner
Kulepunkt 2:
• lokalisere offentlige tjenestetilbud i vekstområdene.
Endres til:
• Opprettholde desentraliserte offentlige tjenestetilbud med eventuelle endringer dersom behov faller bort og etter demokratiske prosesser.

23 Side 42 Omstillinger og utfordringer
For å møte disse utfordringene, vil kommunen i større grad ta i bruk velferdsteknologi og smart teknologi for å effektivisere tjenesteproduksjonen og gjøre innbyggernes hverdag enklere.
Endres til:
For å møte disse utfordringene vil kommunen være en aktiv pådriver for å synliggjøre behov for økte økonomiske tilbakeføringer fra staten til kommunene inkludert krav at staten gjør opp sin gjeld angående premieavviket (pensjonskostnader). På noen områder kan ny teknologi og effektivisering bidra til bedra tjenesteproduksjon og gjøre hverdagen enklere for innbyggerne.

24 Side 44 Sortland kommune er en lagspiller i samfunnsutviklingen
Nytt kulepunkt:
• I størst mulig grad beholde og videreutvikle direkte kommunalt og demokratisk eierskap, forvaltning og drift av kommunale tjenesteyting i egen organisasjon.

25 Side 46 Sortland kommune er en miljøbevisst organisasjon og klimaaktør
• Fører klimaregnskap og klimabudsjett for å nå målet om 60% reduksjon i klimautslipp innen 2037
Endres til:
• Fører klimaregnskap og klimabudsjett fra 2025 for å nå målet om 60% reduksjon i klimagassutslipp innen 2030

26 Side 49 Sortland kommune som pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen

• Utbygging skal styres mot fortetting i etablerte vekstområder for å begrense nedbygging av natur og dyrket mark.
Endres til:
• Utbygging skal styres mot fortetting i etablerte boligområder og eventuelt legge til rette for nye områder der det tas hensyn til minimal nedbygging av natur og dyrka mark.

27 Side 49 Sortland kommune som pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen
Tilgang til grøntområder, fjæra og marka skal styrkes, slik at innbyggerne opplever nærhet til naturen og mulighet for friluftsliv.
Endres til:
Tilgang til grøntområder, båtliv og fiske, fjæra og marka skal styrkes, slik at innbyggerne opplever nærhet til naturen og mulighet for friluftsliv

28 side 50 Sortlandsamfunnet er raust, sunt og helsefremmede
Friluftsliv og rekreasjon skal styrkes gjennom gode forbindelser mellom by, fjæra og Marka.
Endres til:
Friluftsliv og rekreasjon skal styrkes gjennom gode forbindelser mellom by, fjæra og Marka og god tilgang til sjøretta aktiviteter og båtliv.

29 side 51 Sortland kommune er handlekraftig og inovativ
Effektive reguleringsprosesser, digitale løsninger og klare rammer for utbyggere og

næringsliv skal sikre forutsigbarhet og legge grunnlag for økonomisk vekst
Endres til
Effektive reguleringsprosesser, digitale løsninger og klare rammer for utbyggere og
næringsliv skal sikre forutsigbarhet og legge grunnlag for økonomisk vekst innafor naturens tålegrense.

30 side 55 I Sortland skal alle ha mulighet til å mestre, trives og lære – hele livet
• etablere nye boligområder i gangavstand til skole og barnehage for å utnytte eksisterende infrastruktur
Endres til
• prioritere nye boligområder i kort avstand til skole og barnehage for å utnytte eksisterende infrastruktur

<u>Endringsforslag Høyre og FrP, foreslått av Roar Wessel-Olsen, Høyre</u>

Ny innstilling: Kommunestyret ber om at følgende innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel. Planen vedtas endelig i september 2025.

Følgende endringer gjøres i Samfunnsplanes

Kap 2: Hålogalandsperspektivet innarbeides slik at Sortland forbereder seg gjennom plan for at Hålogalandsveien åpner i 2028.

Kap 3: Det lages et mål til som omhandler næringsutvikling og Sortland som strategisk transportknutepunkt på sjø og land i Vesterålen.

Valgfrihet for innbyggerne skal vektlegges sterkere. Kommunen skal legge til rette for at private og ideelle aktører kan tilby tjenester

Sortland skal redusere samlet klimautslipp med 60% innen 2030 endres til: Sortland skal jobbe for å redusere samlet klimautslipp med 55% innen 2030.

Kap 4 om langsiktig arealstrategi:
Oversiktskartene over vekstområder tas ut da de gir et lite dekkende bilde av behovet for å avklare hvordan vekstområdene i Sortland kommune skal utvikle seg. Fortetting, press mot landbruksarealer, utbygging i sjø, reinbeitenæringen, og behov for nye boligområder, nærings og industriareal synliggjøres ikke verken på kart eller i strategien. Det lages et eget punkt i arealstrategien som tar opp i seg dette.

GE
Generelt
• Mangler det samiske navnet for Sortland – Suortá

Mål 1: Pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen
• Tydeliggjøre Sortlands rolle i nordområdepolitikken og totalberedskap, inkludert energibærere og matberedskap.
• Behov for arealer til havneutvikling bør eksplisitt inn.
• Foreslå tydeligere omtale av Hålogalandsveiens konsekvenser.
• Legge større vekt på at Sortland må sikre internasjonal og EU-finansiering i næringsutvikling.
• Den sirkulære økonomien bør omtales mer generelt, ikke knyttes eksklusivt til Reno-Vest.

_____
Mål 2: Mestring, trivsel og læring – hele livet
• Ønske om flere FOU-miljø og private arbeidsplasser som motvekt til dominans av offentlige jobber.
• Styrking av rådgivning, overgangsstøtte og seniorboliger/bofellesskap bør forankres tydeligere som strategier.

_____
Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn
• Forsterke betydningen av CRPD og rettighetsbaserte tjenester som utfordrer kommuneøkonomien.
• Vekt på elevfravær, skjermbruk og økt barnefattigdom må få mer politisk synlighet.
• Tydeliggjøre samfunnsøkonomiske konsekvenser av frafall og utenforskap.

_____
Mål 4: Miljøvennlig og klimarobust samfunn
• Spørsmålstegn ved hvorfor 60 % (et politisk kompromiss) fremdeles beholdes. Ønsker mulig justering eller politisk forankring.
• Behov for omtale av karbonrike arealer og hvordan disse integreres i lokal arealpolitikk.
• Foreslår enda tydeligere formulering av konflikt mellom grønn energi og reindrift/naturnæringer.

_____
Mål 5: Handlekraftig og innovativ kommuneorganisasjon
• Påpeker behov for oppdaterte tall og regnskap fra 2024.
• Foreslår sterkere kobling mellom KI, DigDir og personvern/etikk i utvikling av tjenester.

_____

AREALSTRATEGI

• Etterlyser kobling til konkrete beredskapshensyn som matproduksjon og havneutvikling.
• Ønsker tydeligere omtale av planhierarkiet og økonomiske konsekvenser ved planvedtak.

<u>Forslag fra Arbeiderpartiet, foreslått av Tove Mette Bjørkmo , Arbeiderpartiet</u>

Mål 2 – Mestring, trivsel og læring hele livet (side 21)
Likestilling
Likestilling skal fremmes og sikre at alle innbyggere har like muligheter til å delta i samfunnslivet og nyte godt av samfunnets ressurser. Det innebærer å integrere likestillingsperspektiver i alle deler av planleggingen, fra utdanning og arbeidsliv til helse og boligpolitikk. Sortland skal være et likestilt samfunn
Samferdsel (side 19)
En effektiv transportinfrastruktur er avgjørende for å oppnå bærekraftig samfunnsutvikling.
Derfor skal vi:
• Sørge for utbygging og vedlikehold av veier
• I samarbeid med fylkeskommunen sørge for å øke kollektivtransporttilbudet
• Fremme tiltak for å øke sykkel- og gangtrafikk
• Arbeide for Vegpakke Vesterålen, som har som mål å forbedre veiinfrastrukturen i Vesterålen-regionen.
Mål 3: Raust, sunt og helsefremmende samfunn (side 29)
Gjennom forebygging, tilgjengelige tjenester og sterke fellesskap bygger vi et samfunn der det er godt å leve for alle, hele livet.
Utenforskap, ensomhet og frivillighet
Det viktigste arbeidet med utenforskap skjer bredt i befolkningen, det skal være tiltak som er rettet mot hele befolkningen uavhengig av alder, bakgrunn eller lisvssituasjon.
Samferdsel og infrastruktur - Side 23
sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har reservekapasitet, vedlikehold, planlegging for nybygging og beredskapsplaner for drift under kriser.

Endres til sikre at vannforsyning og annen kritisk infrastruktur har tilstrekkelig redundans for å sikre drift under kriser, og at vedlikehold og utbygging ivaretas i planer for vedlikehold og beredskap.

På side 25/58
Overskriften- Sortland har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge:
Kulepunkt 4 endres fra samarbeide med frivillige og organisasjoner for å styrke tilbudene til barn og unge og til:
Samarbeide med frivillige organisasjoner for å styrke tilbudene til hele befolkningen.
Kulepunkt 5 endres fra skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet og til
Skape trygge og gode møteplasser i nærmiljøet på tvers av generasjoner.
Begrunnelse: Barn og unges oppvekstsvilkår henger sammen med voksnes helse. Dette blir en indirekte positiv påvirkning på barn og unges liv. Barn og unge er avhengig av trygge og emosjonelt tilgjengelige voksenpersoner.
Overskriften- Sortland har trygge og gode barnehager og skoler som skaper læring og trivsel: (seide 25/58)
kulepunkt 5 endres fra utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, som gir rom for lek og læring og til:
Utvikle gode ute- og inneområder i barnehager og skoler, sørge for en forsvarlig barnehage- og skolestruktur, og et godt lærings- og arbeidsmiljø for barn og voksne. Begrunnelse: Vi må ivareta ansvaret for miljørettet helsevern i skolene og tilgangen på pedagogisk kompetanse. Godt læringsmiljø for elever og godt arbeidsmiljø for voksne henger sammen.
Side 32/58
Overskriften- Sortland skal ha aktive helsefremmende liv, hvor det er enkelt å ta sunne valg
Kulepunkt 3: endres fra planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter, nærhet til hverdagsfunksjoner og trygge trafikkforhold og til
Planlegge boligareal med krav til gode kvaliteter og trygge trafikkforhold, som passer for alle innbyggere, uavhengig av alder, funksjonsnivå og livsstil.

• Begrunnelse: Denne formuleringen ivaretar en mer inkluderende holdning for alle aldersgrupper og funksjonsnivåer
Kulepunkt 5: dette med helsefremmende skoler er noe som fylkeskommunen fant opp en godkjenning på som ikke følges opp. Det er miljørettet helsevern som har forskrift og lovforankring for miljø og helse i skolen slik at ha helsefremmende barnehage- og skolemiljøer som gir god fysisk og psykisk helse må endres til
«et sunt og tilfredsstillende barnehage- og skolemiljø hvor alle skoler og barnehager er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern

Overskriften- Sortland skal ha varierte bomiljøer og trygge møteplasser for alle:
For å styrke bolysten i kommunen, satser vi på levende lokalsamfunn med gode møteplasser, trygge nærmiljø og varierte fritidstilbud. Gjennom samarbeid med frivillighet, næringsliv og innbyggere skal vi skape attraktive bomiljøer med tilgang til natur, kultur og tjenester. Et inkluderende fellesskap og muligheter for arbeid og utvikling er nøkkelen til at flere ønsker å bo, leve og bli værende her.

Næringsliv og digitalisering (side 16/58)
Sortland skal være en døråpner for å øke antallet arbeidsplasser og etableringer.
Sortland kommune vil bidra til utvikling og verdiskaping gjennom prosjekter og partnerskap med næringsliv, forskning og offentlige aktører.
Sortland som kommune vil legge til rette for et arbeidsliv som er inkluderende, og som utvikler, beholder og tiltrekker kompetent arbeidskraft og gründere.
Sortland som kommune skal bidra til synliggjøring og videreutvikle kvaliteter som gjør kommunen og næringslivet attraktive for studenter og unge i etableringsfasen.

Sortland kommune skal arbeide for høyere yrkesdeltakelse og at heltidsstillinger for utsatte grupper
Sortland kommune skal bidra til å fjerne all form for arbeidslivskriminalitet

Utvikle Sortland som arena for kunst og kultur, idrett, næringsliv og forskning.
Styrke vertskapsrollen overfor institusjoner av internasjonal, nasjonal og regional betydning
Styrke kommunen som regionens knutepunkt for havn, fly, og kollektivtransport, og jobbe for regionale og statlige prioriteringer til dette.
Side 33 Sortland skal ha varierte bomiljøer
oppfylle kommunens ansvar etter boligsosialloven ved å tilby hjelp til vanskeligstilte på boligmarkedet.
tilby varierte boligtyper for ulike behov, inkludert eldre, unge og personer med funksjonsnedsettelser.
Opparbeide tilgjengelig tomter til selvkost som kan sørge for bolyst og økt tilflytting.
legge til rette for boligprosjekter som fremmer fellesskap og sosial bærekraft.
skape trygge bomiljøer med god infrastruktur, nærhet til tjenester og møteplasser
I sortland tar vi vare på naturen, havet, lufta….. side 39
sikre trygt og tilstrekkelig drikkevann ved å beskytte kilder og tilpasse infrastrukturen til framtidig behov.
Erstattes med:
Sikre redundans og tilstrekkelig kapasitet for Sortland vannverk, og sikre trygg og stabil vannforsyning til hele kommunen ved å sørge for vedlikehold og modernisering av øvrige vannverk.

Økonomisk handleevne – side 57
Bør skrives om og ikke basere seg på 2023 realitet siden resultater har utviklet seg så negativt siste år.

endringsforslag fra FrP, foreslått av Maroun Abou Zeid, Fremskrittspartiet

1- Punkt 2 under første avsnitt side 38 endres fra:
planlegge for at miljøvennlig transport, hvor gange, sykkel og kollektiv blir førstevalget for innbyggerne og øke andelen som bruker dette til og fra jobb fra 40 % (i 2019) til 60 % innen 2030.
til:
Legge til rette for at flere velger miljøvennlige transportløsninger som gange, sykkel og kollektiv der det er hensiktsmessig, uten å begrense folks rett til å velge bilen. Målet er å stimulere til økt bruk av alternative transportformer til og fra jobb – gjennom forbedret infrastruktur, trygghet og tilgjengelighet – slik at andelen kan øke fra 40 % i 2019 til 60 % innen 2030.

2- Siste punkt under «Sortland planlegger for bærekraftig vekst og utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner»
Endres fra: stimulere og legge til rette for næringsutvikling som bidrar til det grønne skiftet gjennom innovasjon og teknologiutvikling.
Til: stimulere og legge til rette for næringsutvikling gjennom innovasjon og teknologiutvikling.
3- Tilleggspunkt under samme avsnitt:
planlegge for å imøtekomme fremtidige behov for kraft ved å sikre areal til framtidige kraftproduksjon.

Følgende endringer gjøres i Samfunnsplan:

Kommunens klimaarbeid skal være balansert og effektivt, og baseres på grundige kost-/nyttevurderinger. Tiltak skal utformes slik at de ikke unødig svekker næringslivets konkurransekraft eller begrenser innbyggernes mobilitet og valgfrihet.

Fremlagte muntlige forslag om å utsette saken for å sende den tilbake til formannskapet, til møte 26.06.2025, ble enstemmig vedtatt (12 H, 2 Frp, 2 Sp, 1 MDG, 1 INP, 2 R, 4 Ap, 1 SV, 1 U og 1 V).

Kommunestyret PS - 067/25 VEDTAK:
Saken utsettes og sendes tilbake til formannskapet, for behandling 26.06.2025.

Formannskapet behandling - 05.06.2025 - PS-069/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Votering:
Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 069/25 VEDTAK:
Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037, (datert 03.06.2025) i henhold til plan- og bygningsloven § 11-15.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Denne saken omhandler sluttbehandling av revidert kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2025-2037. Saken inneholder en oversikt med sakens historie, rammer og føringer, og en beskrivelse av samfunnsdelen som styringsverktøy. Her legges frem behandling av merknader fra høring og offentlig ettersyn, og en vurdering av den fremlagte samfunnsdelen.

Planforslaget er utformet etter føringer gitt gjennom planprogrammet, vedtatt av kommunestyret 13.02.2025, og endringer etter at forslaget har vært på høring og til offentlig ettersyn. Det reviderte forslaget, som har vært til høring og offentlig ettersyn, inkluderer et klarere språk, forenkling og konkretisering av mål og strategier. Mål knyttet til sikkerhet, trygghet og beredskap er vektlagt i større grad i denne revideringen sammenlignet med planen som ble vedtatt 10. februar 2022.

Gjennom revisjonsarbeidet er det utført en betydelig oppdatering og systematisering av samfunnsdelenes arealstrategi. Den reviderte arealstrategien er tydelig koblet til mål og strategier relatert til arealforvaltning.

Planforslaget var på høring fra 11.04 til 27.05.2025 og mottok 12 innspill. Statsforvalteren i Nordland og Nordland fylkeskommune ga Sortland kommune ros for planforslaget og sammen med øvrige høringsinstanser kom de med konstruktive forslag til justeringer. Endringene som er gjort etter høring og offentlig ettersyn redegjøres for i merknadsbehandlingen.

Samfunnsdelen publiseres som en nettside i Framsikt sammen med lenker til øvrige relevante dokumenter. Lenke til planforslaget: https://pub.framsikt.net/plan/sortland/plan-9e850176-3f19-44a3-a3f6-a69525fd8124-44242/

FAKTA I SAKEN
Formannskapet i Sortland kommune besluttet i møte den 23.05.2024, sak 11/24, å igangsette arbeidet med en ny planstrategi og revisjon av samfunnsdelen, jf. PBL §§ 11-2 og 11-12. På grunnlag av dette ble forslag til planstrategi og planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel utarbeidet høsten 2024.

Kommunestyret vedtok planprogrammet for revisjonen av kommuneplanens samfunnsdel den 13.02.2025, i sak 007/25. I samme sak ble kommunens planstrategi vedtatt. Basert på planprogrammet, og etter høring og offentlig ettersyn av revidert planforslag, legges nå revidert samfunnsdel for 2025-2037 frem for endelig behandling.

Samfunnsdelen er tilgjengeliggjort som en egen nettside i Framsikt, et digitalt verktøy for virksomhetsstyring. Framsikt gir Sortland kommune en forbedret oversikt over egen virksomhet ved å integrere planlegging, budsjett, rapportering og analyse i ett system. På nettsiden finner du lenker til kunnskapsgrunnlaget og andre relevante dokumenter knyttet til samfunnsdelen: https://pub.framsikt.net/plan/sortland/plan-9e850176-3f19-44a3-a3f6-a69525fd8124-44242/

Sakshistorikk
Bakgrunn for saken er formannskapets vedtak 23.05.24, i sak 64/24.

Sakshistorikk	Dato	Organ/deltakere
Vedtak oppstart arbeid med planstrategi og kommuneplan samfunnsdel	**23.05.24**	*Formannskapet*
Politisk verksted - workshop	**30.05.24**	*Kommunestyret, råd og utvalg, og kommunedirektørens ledergruppe*
Ordførerkaffe og Bylab, med tema samfunnsdel	**21.06.24**	*Innbyggere*
Orientering i Driftsutvalget	**29.08.24**	*Driftsutvalget*
Vedtak om høring og offentlig ettersyn av planstrategi og planprogram for samfunnsdelen	**24.10.24**	*Formannskapet*
Frist for innspill - høring og offentlig ettersyn	**10.12.24**	*Høringsinstanser, lag, foreninger og innbyggere*
Vedtak av planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel	**13.02.25**	*Kommunestyret*
Vedtak om høring og offentlig ettersyn av planforslag for kommuneplanens samfunnsdel	**10.04.25**	*Formannskapet*
Høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel	**11.04-27.05**	*Høringsinstanser, lag, foreninger og innbyggere*
Merknadsbehandling	**27.05-03.06**	*Administrativ saksutredning*
Sluttbehandling	**05.06 og 23.06**	*Formannskap og kommunestyre*

Rammer og føringer for planarbeidet

Overordnede rammer:

- Plan- og bygningsloven
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027
- Regionale og lokale føringer
- Lokal folkehelse oversikt – lov om folkehelsearbeid
- Ny boligsosial lov

- Forskrift om kommunal beredskapsplikt

Rammer fra planprogrammet som skal vurderes i revidert forslag:

For at kommuneplanen og planstrategi skal fungere som styringsverktøy, er det avgjørende at disse har bred politisk støtte og at de vedtas tidlig i hver valgperiode.

Formålet med revisjon av samfunnsdelen er å sikre at kommuneplanens samfunnsdel er oppdatert, relevant og et godt administrativt og politisk styringsdokument for å ta kommunen i ønsket retning.

For å oppnå dette, anbefales følgende tema vurdert i revisjonsarbeidet:

- ny kunnskap om utviklingstrekk ut fra oppdatert kunnskapsgrunnlag
- ny nasjonal lovgivning innenfor folkehelse, boligbygging og boligsosiale hensyn
- nasjonale forventninger til kommunenes planlegging, særlig med hensyn til sikkerhet og beredskap
- gjeldende samfunnsdels oppbygning med satsningsområder (mål) og strategier beholdes, men med
  - klar kobling mellom FNs bærekraftsmål og målene i kommuneplanen
  - tydeligere retninger for strategi (*derfor skal vi*)
  - en generell forenkling og med klart språk
- råd fra kommunestyret om vektlegging og satsingsområdet, fra 30. mai 2024

Om samfunnsdelen som verktøy
Kommuneplanens samfunnsdel skal fastsette langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, jf. Plan- og bygningsloven (PBL.) § 11-2.

Samfunnsdelen skal være et styringsverktøy for kommunens planer og prioriteringer. Den gir klare føringer for hvordan kommunen skal jobbe for å nå målene sine. Samfunnsdelen konkretiseres og forankres videre med spesifikke tiltak i sektor-, tema- og handlingsplaner.

Endringer i revidert plan
En visjon og fem mål
Den reviderte samfunnsdelen gjelder for perioden 2025–2037 og har én visjon, fem hovedmål, 21 delmål og 113 strategier. Planen bygger på de tre dimensjonene for bærekraftig utvikling: miljø, økonomi og sosiale forhold.

Hvert hovedmål er tilknyttet delmål som beskriver ønsket utvikling for Sortlandssamfunnet, kommuneorganisasjonen og Vesterålen. For hvert delmål er det utarbeidet strategier som viser hvordan kommunen skal arbeide for å nå målene. Dette gjelder også strategiene for arealbruk, som i den reviderte planen er tydeligere knyttet til samfunnsdelens mål. Tydeligere kobling mellom samfunnsmål og arealbruk har fått positive tilbakemeldinger fra sektormyndigheter i høringsrunden.

Revidert visjon og verdier
Visjonen for samfunnsdelen, som ble vedtatt i februar 2022, opprettholdes i innhold: *«Ilag om fremtidas Sortland - raus, attraktiv og bærekraftig»*. Visjonen handler om at fremtidens Sortland skapes gjennom samarbeid mellom kommune, innbyggere, næringsliv, institusjoner og frivillige. I den reviderte planen er rekkefølgen på verdiene endret i rekkefølge til *bærekraftig, raus og attraktiv*, for å formidle forkortelsen *BRA ILAG*. Den reviderte visjonen lyder dermed: *«Ilag om fremtidas Sortland - bærekraftig, raus og attraktiv»*.

Om endringer i planens fem mål
Hovedmålene i planen er gjennom revisjonsarbeidet justert i innhold, formulering og rekkefølge. Første hovedmål er nå: *Sortland er pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen*. Dette løfter frem trygghet og beredskap som en ny og sentral dimensjon i samfunnsutviklingen, og henger sammen med dagens geopolitiske situasjon og økte krav til lokal beredskap og trygghet for befolkningen. Tidligere formulering

om Sortland som “motor i et attraktivt og bærekraftig Vesterålen” er dermed justert for å speile nye forutsetninger og behov.

Andre hovedmål er *I Sortland skal alle ha mulighet til å mestre, trives og lære - hele livet*. Dette er en justering av tidligere målformulering og er løftet frem som et tydeligere folkehelsemål. Endringen skal synliggjøre verdien av inkludering, forebygging og livslang læring. Dette målet er også prioritert høyere i den reviderte planen, basert på innspill fra kommunestyret i workshop 30. mai 2024.

Tredje Hovedmål om at *Sortlandsamfunnet er raust, sunt og helsefremmende* er videreført, men har fått et nytt delmål som løfter frem trygghet, sikkerhet og beredskap. Dette reflekterer både nasjonale forventninger og oppdatert kunnskapsgrunnlag.

Tidligere målformulering om at samfunnet skal være «grønt, smart og bærekraftig» er forenklet til at *Sortlandsamfunnet er miljøvennlig og klimarobust*. Det nye målet tydeliggjør at Sortland skal ta vare på naturen og biologisk mangfold, redusere utslipp og være rustet for klimaendringer som ekstremvær, havnivåstigning og økt nedbør.

Det femte hovedmålet *Sortland kommune er handlekraftig og innovativ* omfatter både en språklig forenkling av tidligere mål, og skal tydeligere understreke kommunens rolle som organisasjon og samfunnsutvikler.

Nye delmål
Delmålene i planen er slått sammen og språklig forenklet for å gjøre planen mer tilgjengelig og tydelig. I tillegg er det lagt til et nytt delmål om at Sortland skal ta en aktiv rolle i det regionale og nasjonale klimaarbeidet. Dette følger opp politiske føringer fra formannskapets møte i februar 2025.

Temaet samferdsel, som tidligere var behandlet i et eget kapittel, er nå delvis integrert som delmål under målet om et trygt og bærekraftig Vesterålen. Og delvis er delmål knyttet til samferdsel, fra gjeldende samfunnsdel og innspill gjennom politiske behandlinger, tatt med som strategier under langsiktig arealstrategi. Dette gir bedre sammenheng mellom samfunnsmål og virkemidler, og gjør det lettere å følge opp arbeidet gjennom kommunedelplaner, temaplaner og konkrete tiltak.

Sammenheng mellom mål og arealbruk
Den langsiktige arealstrategien er vesentlig omarbeidet. Tidligere prinsipper er erstattet med et samlet kapittel som inkluderer alle strategier knyttet til arealbruk, samferdsel og infrastruktur. Dette skal sikre at samfunnsdelens mål henger sammen med arealdelen av kommuneplanen. Strategiene i arealstrategien overlapper med samfunnsdelens øvrige strategier, og gir mer detaljerte føringer for hvordan kommunen skal jobbe med arealforvaltning for å nå de langsiktige målene. Det er også lagt inn konkrete tiltak som skal bidra til å oppnå samfunnsmålene gjennom arealdisponering og samferdselsløsninger.

Samfunnsdelen i Framsikt
Samfunnsdelen er nå tilgjengelig som en egen nettside i det digitale planverktøyet Framsikt. Framsikt er et verktøy for virksomhetsstyring som samler planlegging, budsjett, rapportering og analyse i ett system. Dette gir Sortland kommune bedre oversikt og sammenheng i styringsinformasjonen, og gjør det enklere å følge opp mål og strategier i praksis.

Samfunnsdelen har blitt mer tilgjengelig og brukervennlig gjennom digital publisering, noe som gagner ansatte, folkevalgte, innbyggere, næringsliv, utviklere og media. Som nettside kan samfunnsdelen leses mer som et oppslagsverk, og med mulighet for søk etter stikkord eller tema. I tillegg inneholder nettsiden lenker til relevant kunnskapsgrunnlag og andre dokumenter, som styrker samfunnsdelens posisjon som et sentralt verktøy i kommunens videre utviklings- og planarbeid.

Konkretisering gjennom mål, strategi og tiltak
For å skape et godt planhierarki i kommunen og tydelige oppgaver videre i kommunens sektorer og tjenesteområder er det viktig å skille mellom mål, strategier og tiltak.

Kommuneplanens samfunnsdel bør legge frem visjon, mål og strategier for Sortlandssamfunnet. Tiltak for å oppnå målene vi setter oss i samfunnsdelen anbefales jobbet inn i kommunedelplanene, temaplanene og strategiene i kommunens sektorer.

Videre konkretiseres tiltakene i kommunens økonomiplan. På den måten gir økonomiplanen prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver for tiltakene, innenfor kommunens økonomiske rammer.

I planforslaget som legges frem for behandling, er det lagt vekt på å konkretisere hovedmålene og delmålene i samfunnsdelen slik at de forholder seg til det overordnede nivået samfunnsdelen bør ha. Gjennom øvrige planer vil kommunen da kunne konkretisere handlingsmål, tiltak og strategier, som bidrar til at vi oppnår de overordnede målene i samfunnsdelen.

HØRING OG OFFENTLIG ETTERSYN

Planforslaget ble førstegangsbehandlet av formannskapet den 10.04.2025 i sak 51/25. Formannskapet vedtok å fremme saken og sende den på høring og legge den ut til offentlig ettersyn jf. PBL § 11-14. Planforslaget ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden fra 11.04.2025 til 27.05.2025. I samme periode ble forslaget sendt til regionale myndigheter, lag, foreninger og kommunens tjenesteområder m.fl. til uttalelse.

Kommunen mottok totalt 12 merknader og innspill, som er oppsummert og kommentert. Enkelte innspill har resultert i justeringer av samfunnsdelen, mens andre vil bli tatt med til øvrige og pågående planprosesser i henhold til kommunens vedtatte planstrategi. Som en del av kvalitetssikringen av planforslaget og for å imøtekomme høringsuttalelser, er det innarbeidet enkelte endringer. De viktigste endringene etter førstegangsbehandling er:

- Endringer som følge av formannskapets vedtak 10.04.2025 er innarbeidet i mål og strategier. Disse omfatter skjerpede krav til avløpsrensing, planlegging av infrastruktur, styrking av næringsutvikling og arealbruk, inkludert mineralutvinning. Innsats mot mobbing og utenforskap er forsterket, og innkjøpsstrategiens rolle i bærekraftig utvikling er tydeliggjort. Tiltak om samfunnssikkerhet og internasjonalt samarbeid videreføres som opprinnelig foreslått.
- Verdigrunnlag og visjon: Verdiene er endret til rekkefølgen bærekraftig, raus og attraktiv, som gir forkortelsen B-R-A.
- Samiske interesser (historie, språk og kultur), reindrift og arealforvaltning: Mål og arealstrategi er justert for å styrke ivaretakelsen av reindriftsnæringens interesser, basert på innspill fra Sametinget, Statsforvalteren i Nordland og Nordland fylkeskommune.
- Drikkevann og beredskap: sikring av reservekapasitet for vannforsyning, særlig ut fra beredskapshensyn, er innarbeidet som ny strategi etter innspill fra Mattilsynet**.**

- Mineralutvinning og massehåndtering: planlegging og avsetting av arealer til framtidig mineralutvinning og massehåndtering er lagt til som strategi, i tråd med nasjonale mål og etter innspill fra Direktoratet for mineralforvaltning.
- Eldre og digital inkludering: forebygging av digitalt utenforskap og styrking av frivillighet blant eldre er innarbeidet i planen som egne strategier, etter innspill fra Eldrerådet.

Hvilke instanser som har kommet med innspill, og hvordan de har blitt innarbeidet redegjøres for i merknadsbehandlingen nedenfor. Innspillene følger også saken med vedlegg:

1. Statsforvalteren i Nordland
2. Nordland fylkeskommune
3. Statens Vegvesen
4. Sametinget
5. Direktoratet for mineralforvaltning
6. Fiskeridirektoratet
7. Kystverket
8. Mattilsynet
9. Eldrerådet
10. Rådet for personer med funksjonsnedsettelse
11. Nærmarkas venner
12. Vesterålen teater

Oppsummering og vurdering av innspill fra høring og offentlig ettersyn

Endringer etter formannskapets behandling 10.04.2025

I formannskapets behandling 10.04.2025 (om planforslag til høring og offentlig ettersyn), ble det vedtatt en rekke tekstforslag til samfunnsdelen. Disse er innarbeidet i fremlagt samfunnsdel, slik:

- Om avløpsrensing og infrastruktur er tatt med i kapittel 3.6 og supplert tiltak om å «planlegge for å imøtekomme strengere rensekrav ved å sikre areal til framtidige avløpsanlegg».
- Om sikkerhet og beredskap er allerede ivaretatt som tiltak (første kulepunkt), da likelydende ordlyd var i forslaget.
- Om internasjonalt arktisk samarbeid er allerede ivaretatt som tiltak (andre kulepunkt), da likelydende ordlyd var i forslaget.
- Om næringsvennlig kommune er supplert med følgende tekst markert i kursiv til tiltak under 3.3.1: «skape gode rammevilkår for næringslivet *ved å redusere unødvendige reguleringer og saksbehandlingstid ved etablering og utvikling av næring*.»
- Om tilrettelegging for næringsarealer er det lagt inn nytt punkt under 3.3.1 om å «sikre tilgjengelige og egnede næringsarealer gjennom aktiv arealplanlegging, med særlig fokus på industri, handel og sjømatnæring.»
- Om mineralske ressurser: vurderes ivaretatt i tiltak om å «styrke utviklingen av eksisterende næringer og fremme blå og grønn økonomi, inkludert fiskeri, havbruk, energi og mineralske ressurser». Men for å styrke dette, er det supplert med nytt punkt i arealstrategi om å: «planlegge og avsette arealer for framtidig mineralutvinning i tråd med nasjonale mål for ressursutnyttelse».
- Om oppvekstmiljø og forebygging av mobbing, er det lagt til supplerende tekst til kapittel 3 om «Utenforskap, ensomhet og frivillighet»: *Sortland kommune anerkjenner at mobbing er en folkehelseutfordring. Dette gjelder i skoler og barnehager, men også på andre sosiale arenaer. Derfor må det jobbes kontinuerlig og helhetlig for å utvikle et inkluderende oppvekstmiljø.* I tillegg er det lagt inn følgende endringer (i kursiv) av strategier i kapittel 2:
  - jobbe systematisk for å gi alle barn og unge like muligheter og hindre utenforskap, gjennom tidlig støtte og tverrfaglige *oppvekstmiljø*team.
  - *styrke innsatsen mot mobbing.*
  - *evaluere digital varslingstjeneste mot mobbing («mobbeknappen»), for å sikre at barn og unge opplever tjenesten som trygg, tilgjengelig og effektiv.*

- *samt jobbe systematisk med et inkluderende oppvekstmiljø, på lik linje med for eksempel Bergen kommune sitt «Skyfritt»-prosjekt.*

- Om innkjøpsordning: er tatt inn som tekst under mål 5: Om bærekraft, klima og miljø. Nytt tiltak under 3.7.1: «sikre helhetlig styring ved årlig rapportering om hvordan innkjøpsstrategien støtter opp under samfunnsdelens mål, med særlig vekt på lokal verdiskaping, bærekraft og klimahensyn.»

Statsforvalteren i Nordland

Oppsummering av innspill

Statsforvalteren gir en positiv vurdering av planforslaget, og mener det ivaretar nasjonale forventninger og FNs bærekraftsmål. Kommunen får ros for arbeidet med å oppdatere samfunnsdelen, for bruken av leseveiledning og illustrasjoner for å gjøre planen mer tilgjengelig.

Statsforvalteren anbefaler at kommunen lager et arealregnskap ved å gjennomgå tidligere planer for å få oversikt over utbyggingspotensialet. De ønsker også at samfunnsdelen tydelig viser forventet befolkningsutvikling og sammenhengen mellom befolkningsvekst, næringsutvikling og arealbehov.

De registrerer at politisk medvirkning er ivaretatt, og det konstateres at øvrige medvirkningsprosesser har vært begrenset, som følge av det er en revisjon.

Statsforvalteren vurderer at samfunnssikkerhet og beredskap er godt integrert i planen, med klare mål, strategier og risikobevissthet. Planforslaget viser god forståelse av risiko og sårbarhet. Det er særlig positivt at samarbeidet med eksterne aktører, robust infrastruktur og systematisk beredskapsarbeid vektlegges.

Statsforvalteren roser samfunnsplanens klima- og miljødel, som har klare mål og tiltak for naturmangfold, karbonrike områder, klimaregnskap, og budsjett. Planen viser en helhetlig tilnærming til arealforvaltning med tydelige og integrerte arealstrategier.

Statsforvalteren understreker at reindrift er avhengig av bærekraftig naturforvaltning, og at klimaendringer, arealbruk og kommunale tiltak som nydyrking og motorferdsel kan påvirke næringen. Det er positivt at Sortland legger vekt på sameksistens gjennom god planlegging. Statsforvalteren anbefaler at kommunen også legger til rette for tilleggsnæringer i reindriften og vektlegger medvirkning og konsultasjon tidlig i planprosesser for å sikre godt kunnskapsgrunnlag og balanse mellom interesser.

Avslutningsvis anbefales det at samfunnsdelen rulleres hvert 4. år i takt med valgperiodene, slik at nytt kommunestyre kan sette politisk retning gjennom planen. Dette gir best samsvar med intensjonene i plan- og bygningsloven. Det innebærer også at kunnskapsgrunnlaget skal være klart til nytt kommunestyret er konstituert.

Kommunen sin kommentar

Sortland kommune setter pris på en grundig og positiv uttalelse fra Statsforvalteren. Innspillene oppfattes som faglig solide og verdifulle for videre utvikling av planverket. Kommunen er enig med Statsforvalteren, om at det bør utarbeides et arealregnskap basert på gjennomgang av tidligere planer. Dette vil gjennomføres i arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel og ny byplan.

Arealbruk og arealregnskap blir viktige verktøy for kommunen framover. Kommunen erkjenner at kunnskapsgrunnlaget knyttet til naturmangfold er for svakt, og at dette må styrkes for å sikre bærekraftig utvikling. Dette vil bli sentralt i revidert arealplan, byplan og i arbeidet med en kommende kommunedelplan for klima, miljø og naturmangfold.

Strategisk næringsplan, som har planlagt oppstart i 2026, vil gi mer kunnskap om næringslivet og primærnæringenes utviklingsbehov, slik Statsforvalteren etterspør. Kommunen deler også vurderingen om at det er viktig å ivareta forsvarets arealbehov, og vil følge opp dette i arbeidet med både arealdel og byplan, som er nært forestående.

Kommunen setter pris på anerkjennelsen av endringer i revidert plan knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap, og vil videreutvikle dette som et tverrsektorielt satsingsområde. Innsats for klima og miljø,

inkludert tiltak for naturmangfold og reduksjon av klimautslipp, vil styrkes i tråd med mål i samfunnsdelen.

Råd knyttet til reindrift, medvirkning og sameksistens er svært nyttig, og tas til følge gjennom flere justeringer i planen. Innspillene vil generelt følges opp i videre planprosesser, der det også legges vekt på tidlig dialog og balansering av arealinteresser. Som Statsforvalteren i Nordland presiserte er samiske interesser under press, og derfor er det viktig for kommunen å ivareta disse interessene i framtidige planprosesser. Justeringene er gjort både i den langsiktige arealstrategien ved å konkretisere forventninger om at kommunen opptrer som en ansvarlig arealplanlegger for framtiden. I tillegg er det gjort justeringer i enkelte av delmålene for å sikre et mangfoldig næringsliv ved at man ivaretar samiske interesser med hensyn til næringsutvikling.

Flere av de andre innspillene knyttet til samiske interesser som ikke blir tatt med i samfunnsplanen, vil kunne inngå i arbeidet med revidering og utarbeiding av nye kommunale planer.

Anbefalingen om fireårig rullering av samfunnsdelen vurderes som hensiktsmessig og vil tas opp i forbindelse med neste planstrategi.

Nordland fylkeskommune

Oppsummering av innspill

Nordland fylkeskommune (NFK) gir en positiv vurdering av planforslaget, og mener det oppfyller nasjonale forventninger og FNs bærekraftsmål. Sortland kommune roses for bruk av Framsikt og tydelig kobling mellom samfunnsdel, handlingsdel og økonomiplan. NFK er også tilfreds med bredden og kvaliteten i kunnskapsgrunnlaget.

NFK etterlyser arealregnskap, som et verktøy for å belyse utbyggingspotensial og konsekvenser av arealbruk, særlig for karbonrike områder, friluftsliv og jordbruksarealer. Fylkeskommunens eget arealformålsregnskap for Nordland vises til som mulig bidrag til dette arbeidet.

NFK vurderer det som positivt at Sortland har langsiktige arealstrategier i tråd med nasjonale og regionale føringer. Fylkeskommunen ber kommunen vurdere en konkretisering av sammenhengen mellom samfunnsdel og arealdel, spesielt når det gjelder boligutvikling og fritidsbebyggelse i tett og spredt struktur

Folkehelse vurderes som godt integrert i planforslaget. Fylkeskommunen er også positive til at vern av kulturmiljø er videreført under mål om miljøvennlig og klimarobust samfunn. Samtidig savner NFK kulturminner og kulturmiljø i kunnskapsgrunnlaget, og det foreslås å trekke inn kommunedelplan for kulturminner i arbeidet med samfunnsdelen. NFK viser også til Sametingets egen uttalelse for samiske kulturminner.

Sortland har en god plantakt, men samfunnsdelen bør enkelt kunne oppdateres hvert fjerde år i henhold til loven. For dette anbefales tidlig start av ny planstrategi, oppdatert kunnskapsgrunnlag og politiske verksteder ved nytt kommunestyre. Fylkeskommunen tilbyr planfaglig veiledning og oppfordrer kommunen til å ta kontakt ved behov.

Kommunen sin kommentar

Sortland kommune takker for Nordland fylkeskommunes grundige og positive tilbakemeldinger. Kommunen finner det spesielt gledelig at NFK mener planen er godt forankret i nasjonale forventninger og FNs bærekraftsmål, og at bruken av Framsikt som verktøy, samt sammenhengen mellom samfunnsdel, handlingsdel og økonomiplan, blir trukket frem som gode grep. Vi setter også pris på ros for bredden og kvaliteten i kunnskapsgrunnlaget.

Fylkeskommunens forslag om å bruke arealregnskap som verktøy er relevant og nyttig, særlig for å vurdere konsekvenser for områder med mye karbon, friluftsliv og jordbruk. Kommunen viser til liknende svar gitt til Statsforvalteren i Nordland, og ser positivt på å bruke fylkeskommunens egne data som en del av arbeidet.

Sortland kommune tar med anbefalingen om å gjøre koblingen mellom samfunnsdelen og arealdelen tydeligere, særlig når det gjelder boligbygging og fritidsbebyggelse, og vil jobbe videre med dette.

Når det gjelder kulturminner og kulturmiljø, er vi enige i at dette kunne vært løftet bedre frem i kunnskapsgrunnlaget. Kommunen vil vurdere å bruke kommunedelplan for kulturminner som en del av kunnskapsgrunnlaget, og også se nærmere på hvordan samiske kulturminner og Sametingets innspill kan ivaretas særlig i arbeidet med Kommunedelplan for kulturminner og virksomhetsplan for kultur som har oppstart i 2025. For innspill gjeldende samisk språk og kultur i Sortland kommune, så vil dette tas med i arbeidet med ny kommunedelplan for oppvekst, som har oppstart i 2025.

Vi deler vurderingen av at samfunnsdelen bør være enkel å rullere hvert fjerde år, og takker for gode forslag til hvordan dette kan sikres, blant annet ved tidlig oppstart av ny planstrategi, oppdatert kunnskapsgrunnlag og politiske verksteder ved oppstart av nytt kommunestyre.

Statens vegvesen

Oppsummering av innspill

Statens vegvesen roser Sortland kommune for en oversiktlig samfunnsdel med tydelig kobling mellom mål og strategier. De støtter bruken av Framsikt som styringsverktøy og sammenslåing av handlingsdelen og økonomiplanen.

Vegvesenet understreker viktigheten av sammenheng mellom arealbruk og mobilitet, og prioritering av trafikksikkerhet samt tilrettelegging for gange, sykkel og kollektivtransport. De etterlyser forklaringer til kart i arealstrategien for klarere formål og tilgjengelighet.

Kommunen sin kommentar

Innspillet fra Statens vegvesen er konstruktivt og positivt, og kommunen vil følge opp anbefalingen om å styrke kartforklaringene vist i arealstrategien.

Det er også en målsetting for kommunen å videreføre sammenhengen mellom arealbruk, mobilitet og trafikksikkerhet i det videre planarbeidet, og i gjennomføring av tiltak og prioriteringer i økonomi- og handlingsplan. Innspillet tas med inn i arbeidet med ny arealdel og byplan med oppstart i 2025.

Sametinget

Oppsummering av innspill

Sametinget er positiv til at kommunen fremhever kulturmiljø, naturgrunnlag for friluftsliv og samisk kultur- og næringsutøvelse i arealstrategien, og at det i planforslaget er formulert en strategi for god sameksistens mellom infrastruktur og reindrift. Samtidig påpeker de at reindrifta ofte må vike i praksis, og understreker at kommunen har et ansvar for å ivareta samisk kultur og næringsgrunnlag. De savner at det er synliggjort hvordan samiske interesser har medvirket i planprosessen, i tråd med PBL § 5-1.

Sametinget etterlyser også en vurdering av status, utviklingstrekk og utfordringer for samisk språk, kultur og befolkning, slik de også foreslo i innspillet da planprogrammet var på høring.

Kommunen sin kommentar

Kommunen takker for nyttig innspill fra Sametinget. Kommunen ser behov for å styrke arbeidet med medvirkning fra samiske interesser, særlig reindrifta, og vil tydeliggjøre dette i videre planprosesser og dokumentasjon.

Innspillet fra Sametinget tas til følge på flere punkter, og samfunnsdelen justeres for bedre å ivareta samisk språk, kultur og næringsutøvelse, både som del av planens visjon og gjennom tiltak i strategien. Innspillet tas med inn i arbeidet med ny arealdel og byplan med oppstart i 2025. I tillegg vil dette tas med i arbeidet med Kommunedelplan for kulturminner og virksomhetsplan for kultur og Kommunedelplan for oppvekst som også har oppstart i 2025.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)

Oppsummering av innspill

DMF er positive til at Sortland kommune fokuserer på mineralske ressurser i samfunnsdelens mål. De anbefaler imidlertid en tydeligere redegjørelse for hvordan bærekraftig utvikling av mineralnæringen skal følges opp. DMF etterlyser også omtale av byggeråstoff og konkrete mål for massehåndtering, inkludert vurdering av arealbehov. Dette anses som viktige tiltak for å fremme sirkulær ressursbruk og bærekraftig masseforvaltning i tråd med nasjonale forventninger.

Kommunen sin kommentar

Kommunen setter pris på direktoratets innspill og tar det til etterretning. Dette er viktig for kommunen for å styrke sitt kunnskapsgrunnlag innen temaet, samt sikre en strategisk forankring av områdene mineralressurser og massehåndtering i fremtidige planprosesser, spesielt innen arbeidet med kommuneplanens arealdel. Innspillet om spesifikke målsettinger for massehåndtering er ivaretatt gjennom en tilføyelse i arealstrategien som innebærer *å planlegge og avsette arealer for massehåndtering og fremtidig mineralutvinning i tråd med nasjonale mål for ressursutnyttelse.*

Videre vil det bli vurdert hvordan kommunens planverk kan forbedres med klarere formuleringer om ressursforvaltning og sirkulærøkonomi.

Fiskeridirektoratet

Oppsummering av innspill

Fiskeridirektoratet vurderer at fiskeri, havbruk og marint miljø er tilstrekkelig ivaretatt i planforslaget. De viser til at kommunen har gitt temaet egen omtale og har mål om å sikre naturmangfold både på land og i sjø. Direktoratet har tidligere gitt innspill om å løfte fram betydningen av fiskeri og havbruk, og registrerer at dette er fulgt opp i planen. De har ingen ytterligere merknader.

Kommunen sin kommentar

Innspillet fra Fiskeridirektoratet tas til orientering. Kommunen er tilfreds med at direktoratet vurderer at samfunnsdelen ivaretar hensyn til fiskeri og havbruk på en god måte. Temaene vil også følges opp i relevante deler av videre planarbeid.

Kystverket

Oppsummering av innspill

Kystverket viser til viktigheten av å sikre et velfungerende sjøtransport- og havnesystem som grunnlag for næringsutvikling, beredskap og samfunnssikkerhet. De understreker behovet for å se sjøtransport i sammenheng med landbasert infrastruktur, og viser til nasjonale forventninger og statlige retningslinjer som understøtter dette. Kystverket mener at samfunnsdelen bør være tydelig på premissene for videre arealavklaringer i sjø og på land. De viser til Sortlands mål om å videreutvikle kommunen som regionalt knutepunkt for sjøtransport og understreker viktigheten av at hensyn til sjøens ferdsel og ankringsområder ivaretas i det videre planarbeidet.

Kystverket peker særlig på at hovedleden Raftsundet–Sortlandssundet (1184) går gjennom kommunen, at det finnes en rekke kartlagte ankringsområder i sjøarealet, og at det er et betydelig antall årlige passeringer. Den videre arealforvaltningen må derfor ikke tilrettelegge for tiltak som kan være til hinder for sikkerhet og fremkommelighet på sjøen.

Kommunen sin kommentar

Innspillet tas til orientering. Kommunen deler vurderingen om viktigheten av helhetlig planlegging for sjøtransport, logistikk og næringsarealer og ser særlig betydningen av å ivareta sikkerhet og fremkommelighet i og rundt hovedleden samt ankringsområdene i Sortlandssundet. Dette krever tverrsektoriell koordinering og tydelig prioritering i det videre planarbeidet. Særlig vil kommunen følge dette opp i arbeidet med kommuneplanens arealdel og videre plansaker hvor sjø- og havneområder inngår. Kommunen vil benytte Kystverkets kart- og dataverktøy i det videre planarbeidet. Innspillet tas

med inn i arbeidet med kystsoneplan, ny arealdel og byplan for Sortland, som har planlagt oppstart i 2025.

Mattilsynet

Oppsummering av innspill

Mattilsynet etterlyser en tydeligere omtale av drikkevann og drikkevannsforsyning i kommuneplanens samfunnsdel. De viser til at trygt og tilstrekkelig drikkevann er en kritisk samfunnsfunksjon og en forutsetning for helse, beredskap og næringsutvikling.

Mattilsynet anbefaler at kommunen formulerer mål for beskyttelse og utvikling av drikkevannskilder, innlemmer drikkevann i arbeidet med arealstrategi og ROS, og tar hensyn til behov for alternativ forsyning. De etterlyser også omtale av dyrevelferd, fiskevelferd og plantehelse i arealstrategien.

Kommunen sin kommentar

Mattilsynets innspill er både svært relevant og gir nyttige perspektiver på hvordan samfunnsdelen kan styrkes som styringsverktøy for folkehelse, beredskap og arealforvaltning. Temaene trygt og tilstrekkelig drikkevann, dyre- og plantehelse samt fiskevelferd vil bli fulgt opp i det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel, kommunedelplan for avløp og vannmiljø og kommunedelplan for vannforsyning.

Innspillet om å tydeliggjøre drikkevann som kritisk infrastruktur er imøtekommet, og dette er nå definert som kritisk infrastruktur og er inkludert i samfunnsdelen under mål 1 og delmål om «regional utvikling og beredskap». Strategien adresserer behovet for reservekapasitet, vedlikehold, planlegging av nybygging og beredskapsplaner for vannforsyning og annen kritisk infrastruktur. Vannforsyning og drikkevann vil også være viktige temaer i kommunens planer for kritisk infrastruktur, og vil kobles til samfunnssikkerhet, ROS-analyse og klimatilpasning.

Eldrerådet

Oppsummering av innspill

Eldrerådet er i hovedsak positiv til planforslaget og støtter samfunnsdelens overordnede målsettinger. De fremhever særlig viktigheten av boligpolitikk for eldre, forebygging og mestring gjennom frisklivssentral, og digital opplæring for å motvirke digitalt utenforskap. Eldrerådet foreslår flere konkrete tilleggspunkter under de ulike målene, blant annet samarbeid om kollektiv- og busstilbud i vekstområder og bygder, oppfølging av «Bo trygt hjemme»-reformen, og bedre trafikksikkerhetstiltak i veinettet.

Kommunen sin kommentar

Eldrerådet sitt forslag gir verdifulle bidrag til hvordan samfunnsdelen kan forbedres med tiltak som er relevante for eldre innbyggere. Eldrerådet har kommet med flere konkrete forslag til endrede eller nye punkter i samfunnsdelen. Strategien om å forebygge digital utenforskap blant eldre og tilrettelegging for deres deltagelse i frivilligheten er inkludert i det fremlagte planforslaget. I tillegg har kommunen inkludert en egen strategi for å *tilrettelegge for at eldre kan bidra med sine ressurser til mestring og fellesskap gjennom frivillig innsats.*

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse

Oppsummering av innspill

Rådet uttrykker tilfredshet med at personer med funksjonsnedsettelse er omtalt flere steder i forslaget til kommuneplanens samfunnsdel. De gir innspill om tilfluktsrom, og mener det bør sikres at tilfluktsrom er tilrettelagt slik at personer med fysiske funksjonsnedsettelser kan benytte dem ved behov.

I tillegg oppfordret rådet til samarbeid mellom råd og utvalg. Rådet anbefaler et organisert samarbeid mellom kommunens ulike råd, med særlig vekt på ungdomsrådet som en viktig aktør i forebygging av både praktiske og psykososiale utfordringer.

Kommunen sin kommentar
Sortland kommune takker for et konstruktivt og viktig innspill fra rådet. Kommunen er glad for at rådet opplever at personer med funksjonsnedsettelse er godt representert i planforslaget. Når det gjelder innspillet om tilrettelegging av tilfluktsrom for personer med fysiske funksjonsnedsettelser, er dette et viktig perspektiv som tas med videre i arbeidet med beredskapsplanlegging og i vurderingen av kommunens infrastruktur og universell utforming. Temaet vil også kunne belyses i videre temaplaner og risiko- og sårbarhetsanalyser.

Innspillet om å styrke det organiserte samarbeidet mellom kommunens ulike råd støttes. Et tettere samarbeid mellom rådene, inkludert ungdomsrådet, kan bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og sikre at flere perspektiver ivaretas i kommunens utviklingsarbeid. Kommunen vil se nærmere på hvordan dette samarbeidet kan formaliseres og følges opp.

Nærmarkas venner
Oppsummering av innspill

Nærmarkas venner har gitt et omfattende og grundig innspill til høringsforslaget. De etterlyser sterkere forankring av alle tre bærekraftsdimensjoner, miljø, sosial og økonomisk, i samfunnsdelen.

Gruppen mener planen mangler tydelige formuleringer om naturens verdi, bevaring av LNFR-/utmarksområder, og tiltak mot naturtap og økt arealavtrykk. De etterspør konkretisering av begreper som "grønn næringsutvikling" og tydeligere kobling mellom mål, strategier og bærekraft. Videre peker de på behovet for bedre dokumentasjon, kildehenvisninger og medvirkning i planprosessen.

Det foreslås en rekke språklige og innholdsmessige justeringer, blant annet om naturens rolle i folkehelse, barn og unges oppvekstmiljø og klimatilpasning. De understreker viktigheten av tilgang til nærnatur og foreslår at hensynet til natur og økosystemer styrkes i arealstrategien og i målformuleringer.

Kommunen sin kommentar
Innspillet fra Nærmarkas venner er omfattende og gir en rekke faglig relevante betraktninger om forholdet mellom natur, folkehelse, arealbruk og bærekraft. Flere av innspillene, særlig knyttet til bevaring av LNFR-/utmarksområder og naturens betydning for trivsel og helse, vil vurderes tatt med i videre arealplanprosesser og relevante temaplaner.

Kommunen ønsker tydelig språk i planverk og setter pris på forslag til forbedringer. Høsten 2024 ble kunnskapsgrunnlaget for planstrategi og samfunnsdel lagt inn i Framsikt. Ved oppdatering vil kildehenvisninger revideres. Målet er å ha et digitalt dokument som gir relevant informasjon for å utforme og vedta samfunnsdelen i kommuneplanen.

Samfunnsdelen vil ikke endres i henhold til alle forslagene nå, men flere temaer kan inngå i det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel og fremtidige strategier for areal, klima og folkehelse.

Innspill om økt havnivås betydning er inkludert i både innledningsteksten og tiltak under mål 4: *sikre eller tilpasse arealer som kan påvirkes av forventet havnivåstigning*. Økt havnivå nevnes også i langsiktig arealstrategi, 4.4, og er allerede innarbeidet som et punkt i strategien.

Vesterålen teater
Oppsummering av innspill
Vesterålen Teater peker på behov for oppgradering av Gamlekinoen i Sortland rådhus I, som i dag benyttes aktivt av teateret og flere andre kulturaktører. De etterlyser konkret utbedring av sceneteknisk utstyr, strøm- og varmeanlegg, med mål om å gjøre lokalene tryggere, mer funksjonelle og tilgjengelige som en del av et levende kulturmiljø. Teateret ønsker å være en aktiv medspiller i videre utvikling av bygget og fremhever Gamlekinoens verdi som fredet kulturminne i bruk.

Kommunen sin kommentar
Innspillet vurderes som viktig og relevant i arbeidet med å utvikle kulturarenaer som støtter opp under

samfunnsdelens mål om et raust og helsefremmende samfunn. Forbedringspunktene som er nevnt vil vurderes nærmere i forbindelse med utarbeidelsen av Kommunedelplan for kulturminner og virksomhetsplan for kultur som har oppstart i 2025.

VURDERING

Endringer i revidert samfunnsdel

Kommunedirektøren vurderer at forslaget til revidert samfunnsdel for Sortland kommune gir et helhetlig, fremtidsrettet og operativt styringsgrunnlag for perioden 2025–2037. Planen er forankret i oppdatert kunnskapsgrunnlag, nasjonale og regionale føringer, og justert etter innspill fra kommunestyret og høringsinnspill. Samfunnsdelen er bygd opp rundt én tydelig visjon, fem hovedmål, delmål og strategier som til sammen skal støtte opp under ønsket utvikling for Sortlandssamfunnet, kommuneorganisasjonen og Vesterålen.

Det vurderes som hensiktsmessig å videreføre visjonen *«Ilag om fremtidas Sortland – bærekraftig, raus og attraktiv»*, der verdiene er omstrukturert for å formidle forkortelsen *BRA ILAG*. Visjonen synliggjør et ønske om bredt samarbeid mellom kommune, næringsliv, sivilsamfunn og innbyggere. En tydelig visjon med verdier som lar seg formidle, bidrar til økt eierskap og retning.

De fem hovedmålene er justert og omformulert for å være mer relevante i lys av dagens utfordringer. De bygger videre på gjeldende planstruktur, men tydeliggjør særlig viktigheten av trygghet og beredskap, sosial inkludering, klimaomstilling og kommunens rolle som utviklingsaktør. I tillegg er delmål og strategier forenklet og spisset, noe som gjør planen mer tilgjengelig og anvendelig i både daglig drift og langsiktig utvikling.

Økonomiske forhold

Kommunedirektøren vil fremheve betydningen av en samfunnsdel som støtter opp under god virksomhetsstyring og ansvarlig økonomiforvaltning. Kommunen står foran store demografiske endringer som vil stille økte krav til kommunens tjenester og kapasitet, samtidig som inntektsgrunnlaget per innbygger svekkes. En klar sammenheng mellom samfunnsmål, økonomiplan og budsjett, slik Framsikt legger til rette for, kan bidra til å prioritere riktig og sikre bærekraftige løsninger.

Planen sikrer utvikling og levering av kvalitets- og målrettede tjenester tilpasset befolkningens behov. Med sterkere integrasjon mellom samfunnsdelen og styringssystemet gis kommunens ledelse, virksomheter og folkevalgte et bedre verktøy for prioritering, oppfølging og resultatmåling.

Folkehelse og sosial bærekraft

Folkehelse er et gjennomgående hensyn i samfunnsdelen og vurderes som en viktig faktor for bærekraftig samfunnsutvikling. Det reviderte hovedmålet «I Sortland skal alle ha mulighet til å mestre, trives og lære – hele livet» sikrer folkehelseperspektivet, og inkluderer forebygging, livslang læring og sosial mobilitet. I forslaget til revidert samfunnsdel er det fastslått at folkehelse, trivsel og kultur skal være sentrale drivkrefter i utviklingen av Sortland, i tråd med innspill fra politisk behandling i februar 2025. Folkehelse er et sentralt tema i alle mål i samfunnsdelen og i den langsiktige arealstrategien.

Kommunedirektøren påpeker viktigheten av at folkehelse integreres i alt kommunen gjør, som tjenesteyter, planmyndighet, arbeidsgiver og samfunnsutvikler. En sterk folkehelseprofil bidrar til bedre livskvalitet for innbyggerne og kan redusere utgifter over tid. Dette er også i tråd med nasjonale forventninger om systematisk folkehelsearbeid og sosial utjevning gjennom kommunal planlegging.

Klima-, miljø- og naturforhold

Klima, miljø og natur har fått en tydeligere plass i den reviderte samfunnsdelen, særlig gjennom hovedmålet «Sortlandsamfunnet er miljøvennlig og klimarobust». Her tydeliggjøres både kommunens ansvar og muligheter til å redusere utslipp, ta vare på natur og biologisk mangfold, og tilpasse samfunnet til klimaendringer som havnivåstigning og mer ekstremvær. Kommunedirektøren vurderer

det som strategisk riktig å forenkle språket under kapittelet og samtidig konkretisere innsatsen i arealstrategien og andre temaplaner.

Sortland kommune har vedtatt et mål om 60 % reduksjon i klimautslipp innen 2030. For å kunne nå dette målet, må kommunen ha bedre oversikt over egne utslipp og virkemidler. Uten et klimaregnskap blir det vanskelig å vurdere effekten av tiltak, drift, reguleringsplaner og investeringer. Det er derfor behov for et bedre datagrunnlag og systemer som gjør det mulig å prioritere innsatsen der den gir størst effekt.

Oppfølging av klima, miljø og natur skjer gjennom arealplanlegging, kommunedelplaner, temaplaner og i kommunens daglige drift og tjenesteutvikling. For å lykkes kreves tydelige prioriteringer, politisk forankring og tverrfaglig samarbeid på tvers av sektorer og nivåer.

KONKLUSJON
Samlet vurderer kommunedirektøren at revidert samfunnsdel gir en tydelig retning for Sortland kommune som organisasjon og samfunnsaktør mot 2037, og anbefaler at den vedtas slik den foreligger. Planen har en tydelig visjon, klare mål og strategier, og er godt forankret både faglig og politisk. Med ny struktur og digital tilgjengelighet gjennom Framsikt, er samfunnsdelen også langt bedre egnet som styringsverktøy i kommunens daglige og strategiske arbeid.

Basert på ovennevnt redegjørelse og vurderinger anbefales fremlagte kommuneplanens samfunnsdel for 2025-2037 vedtatt jf. plan og bygningsloven § 11-15.

Vedlegg:
Eldrerådet vedtak - Kommuneplanens samfunnsdel - høringsuttalelse fra Eldrerådet (L)(293830)
Eldrerådet - uttalelse Høring av kommuneplanens samfunnsdel 2025 (L)(293829)
DMF-DIRMIN - Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2025–2037 for Sortland kommune (L)(302458) (1)
Fiskeridirektoratets uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 - Sortland kommune (L)(303833) (1)
Fylkeskommunen i Nordland - Innspill til høring - kommuneplanens samfunnsdel 2025 - 2037 (L)(306831)
Kystverkets uttalelse - kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 - Sortland kommune - Nordland fylke (L)(302391) (1)
Mattilsynet - Innspill til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 (L)(303880) (1)
Nærmarkas venner - Merknader til Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 (L)(306007) (1)
Rådet for funksjonsnedsettelse - Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 - høringsuttalelse (L)(302390) (1)
Sametinget - Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 - Sortland kommune (L)(302767) (1)
Statsforvalteren i Nordland - Uttalelse - høring - kommuneplanens samfunnsdel - 2025 - 2037 - Sortland (L)(306347) (1)
SVV - Uttalelse til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 - Sortland kommune (L)(302533) (1)
Vesterålen teater - Innspill til høring - Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 (L)(304050) (1)
Kommuneplanens samfunnsdel forslag 03.06.25